

TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK

**VÁLOGATOTT
REFERÁTUM GYŰJTEMÉNY**

5.

BUDAPEST

1987

Magyar Tudományos Akadémia
Földrajztudományi Kutató Intézet

TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK

A TK NSIR adatbázisra épülő
VÁLOGATOTT REFERÁTUM GYŰJTEMÉNY

5. szám

Összeállította: KISSNÉ ÁROKHÁTI ZSUZSANNA
Szerkesztette: Dr. RÉTVÁRI LÁSZLÓ

Készült az MTA FKI

Természeti Erőforrások Koordinációs Iroda
gondozásában

Budapest, 1987. június

REPORT OF THE
COMMISSIONER OF THE
LAND OFFICE

ANNUAL REPORT

FOR THE YEAR
ENDING DECEMBER 31, 1904

1905

ALBANY, N. Y.:
THE UNIVERSITY OF THE STATE OF NEW YORK
PRINTING OFFICE, 1905.

ALBANY, N. Y.:
THE UNIVERSITY OF THE STATE OF NEW YORK
PRINTING OFFICE, 1905.

ALBANY, N. Y.:
THE UNIVERSITY OF THE STATE OF NEW YORK
PRINTING OFFICE, 1905.

ALBANY, N. Y.:
THE UNIVERSITY OF THE STATE OF NEW YORK
PRINTING OFFICE, 1905.

T a r t a l o m

I. A természeti erőforrások kutatásának általános módszertani kérdéseit érintő referátumok	1
II. Ásványvagyon felderítésével és hasznosításával foglalkozó referátumok	6
III. Víz erőforrások felderítésével és védelmével foglalkozó referátumok	26
IV. Talaj és termőföld hasznosításával és védelmével foglalkozó referátumok	33
V. Erdők telepítésével, hasznosításával és védelmével foglalkozó referátumok ...	40
VI. Rekreációs erőforrásokkal és azok hasznosításával foglalkozó referátumok	45
VII. A természeti erőforrások témakörével összefüggő interdiszciplináris referátumok	49

I. A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK KUTATÁSÁNAK ÁLTALÁNOS MÓDSZERTANI KÉRDÉSEIT ÉRINTŐ REFERÁTUMOK

SSZ=860726341

TIP=4

CCC 04850010562

Cím: Automatizált statisztikai rendszer a városi légtér tisztaságának szabályozásához
/metodológiai kérdések/

Szerző: Zsavoronkova, F.M.

1985

211 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: új módszerek és eszközök kidolgozása a városi levegőtisztaság-védelmi tevékenység információs bázisának továbbfejlesztésére és az információellátás hatékonyabbá tételére.

Kutatási módszerek: rendszerelemzés, matematikai statisztika, gazdaság-matematikai módszerek.

Elkészült a városi levegőtisztaság-védelmi statisztikai rendszer automatizálásának koncepciója, amely tartalmazza e rendszer kiépítésének alapelveit, az információs bázisok hálózatát, a kialakítandó paraméterek rendszerét. A levegőszennyezési adatbank gyakorlati alkalmazásra talált Kemerovo, Novoszibirszk, Taskent, Moszkva és Minszk városokban; a gáztisztító berendezéseket az állami statisztikai adatbejelentés rendszerének megfelelően osztályozták. A kutatási eredmények gyakorlati bevezetése csökkenti a légkörtisztasági adatok feldolgozásához szükséges munkaráfordítást és növeli az adatok felhasználásának eredményességét.

A levegőszennyezés mértékére és a szennyező források állapotára vonatkozó adatbankok széleskörű alkalmazásra találnak a SZU Központi Statisztikai Hivatalának helyi szervezeteinél, az Állami Hidrometeorológiai Hivatal, az Egészségügyi Minisztérium a tervhivatalok és területi szerveik tevékenységében.

Illusztráció 16, tábl. 6, forrásmunka 123.

SSZ=860742303

TIP=4

CCC 04850017074

Cím: Érzékenység-elméleti módszerek alkalmazása a környezetvédelmi feladatok megoldásában

Szerző: Panarin, A. V.

1985

135 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgyköre: matematikai modellek a környezetvédelmi feladatok megoldásához és e modellek kutatóérzékenységének vizsgálatára szolgáló módszerek.

1. A number of important principles are involved in the study of the history of the world.

2. The first principle is that the history of the world is a continuous process.

3. The second principle is that the history of the world is a process of change.

4. The third principle is that the history of the world is a process of development.

5. The fourth principle is that the history of the world is a process of progress.

6. The fifth principle is that the history of the world is a process of civilization.

7. The sixth principle is that the history of the world is a process of enlightenment.

8. The seventh principle is that the history of the world is a process of liberation.

9. The eighth principle is that the history of the world is a process of unity.

10. The ninth principle is that the history of the world is a process of harmony.

11. The tenth principle is that the history of the world is a process of peace.

12. The eleventh principle is that the history of the world is a process of justice.

13. The twelfth principle is that the history of the world is a process of truth.

14. The thirteenth principle is that the history of the world is a process of love.

15. The fourteenth principle is that the history of the world is a process of hope.

16. The fifteenth principle is that the history of the world is a process of faith.

17. The sixteenth principle is that the history of the world is a process of courage.

18. The seventeenth principle is that the history of the world is a process of wisdom.

19. The eighteenth principle is that the history of the world is a process of power.

20. The nineteenth principle is that the history of the world is a process of glory.

21. The twentieth principle is that the history of the world is a process of honor.

22. The twenty-first principle is that the history of the world is a process of respect.

23. The twenty-second principle is that the history of the world is a process of dignity.

24. The twenty-third principle is that the history of the world is a process of nobility.

25. The twenty-fourth principle is that the history of the world is a process of excellence.

26. The twenty-fifth principle is that the history of the world is a process of perfection.

27. The twenty-sixth principle is that the history of the world is a process of beauty.

28. The twenty-seventh principle is that the history of the world is a process of goodness.

29. The twenty-eighth principle is that the history of the world is a process of kindness.

30. The twenty-ninth principle is that the history of the world is a process of gentleness.

31. The thirtieth principle is that the history of the world is a process of meekness.

Kutatási célkitűzés: érzékenységi modellek kidolgozása és alkalmazása a környezetvédelmi és légkörfizikai feladatok matematikai megfogalmazásához.

A kutatás során alkalmazást nyertek az érzékenységi elmélet, a számjegyes modellezés módszerei, hidrodinamikai módszerek, számítógépes adatfeldolgozási eszközök. A szerző elsőként alkalmazott gazdasági algoritmust a nonlinearis funkcionálék második deriváltjainak kiszámítására a nonlinearis limitálások paramétereinek alapján. Új módszert dolgozott ki az érzékenységi modellek felállítására a környezetvédelmi feladatok matematikai megfogalmazásához.

Alkalmazásra ajánlott kutatási eredmények: programkészletek a környezetszennyező anyagok terjedésének modellezéséhez és az érzékenységi együtthatók kiszámításához, továbbá gyakorlati programcsomagok. A szerző által felállított algoritmusok javítják a környezetszennyezés monitoring-rendszerének fejlesztését, a megfigyelőhálózat hatékonyabb tervezését. A kutatási eredményeket széleskörűen felhasználhatják a SZU Tudományos Akadémiájának környezeti problémákkal foglalkozó kutatóintézetek és számítógépközpontjai, az Állami Hidrometeorológiai Hivatal szervezetei. A fent említett algoritmusok lehetővé teszi a felállított matematikai modellek érzékenységeinek hatékony vizsgálatát, s egyebek között a szennyezés forrásainak a mérési adatokból történő beazonosítását. A szerző egyebek között új módszereket javasol az optimális környezetellenőrzési hálózat kiépítésére.

Illusztráció 21, tábl. 2, forrásmunka 85.

SSZ=860739172

TIP=4

CCC 04850015140

Cím: A Volga-medence vízi erőforrásainak gazdasági értékelése a racionális hasznosítás érdekében

Szerző: Burceva, N. Ny.

Bibl. VNIIGIM /Hidrotechnikai és Talajjavítási Országos Tudományos Kutatóintézet/

1985

158 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgyköre: a Volga-medence vízi erőforrásai, a térséget érintő vízgazdálkodási intézkedések szerkezete és műszaki-gazdasági mutatói.

Célja: a vízi erőforrások gazdasági értékelési metodikájának továbbfejlesztése. Kutatási módszerek: meglevő tendenciák egybevetése, logikai és gazdasági elemzés, normatív és szakértői becslések. Kidolgozták a vízi erőforrások minőségi számbavételének módszereit.

A kutatási eredmények alkalmazása lehetővé teszi, hogy növeljék a vízhasználat ésszerűsítését befolyásoló gazdasági intézkedések szerepét. A kutatási eredményeket a SZU Vizgazdálkodási Minisztériumának hatáskörében javasolják felhasználásra. A Volga-medence vizi erőforrásainak gazdasági értékelésére kidolgozott metodika a vizi erőforrások minőségi állapotának figyelembe vételével készült és magában foglalja azok területiális differenciálását.

Illusztráció 21, tábl. 19, forrásmunka 169.

SSZ=860739178

TIP=4

CCC 04850015348

Cim: A talajok és talajvizek viz- és sóháztartásának matematikai modellezése /az Ararat-síkság példáján/

Szerző: Ananjan, Sz. A.

Bibl.: AZNIIGIM /Azerbajdzsáni Hidrotechnikai és Meliorációs Kutatóintézet/

1985

163 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Az Ararat-síkság elszikesedett és túlnedvesedett talajainak vizsgálata azt a célt szolgálta, hogy új metodikát dolgozzanak ki az öntözésre és művelésre kijelölt földterületek hidrodinamikai és hidrokémiai talajviszonyainak prognosztizálására a számjegy és analóg modellezés módszereinek alkalmazásával.

A talajviz-dinamika prognosztizálását matematikai modellezés útján, elektronikus és analóg számítógépek segítségével valósították meg. A talajok és talajvizek sóháztartásának prognosztizálásához analitikai módszereket és analóg modellezést alkalmaztak. A sóháztartás prognosztizálásához analitikus úton oldottak meg számos új fizikai-kémiai hidrodinamikai feladatot; folyamatos működésű matematikai modellt állítottak fel az Ararat-síkság oktemberjani körzetére vonatkozóan, amely három analóg, ill. elektronikus számítógépből áll és a talajok, valamint talajvizek viz- és sóháztartásának prognosztizálására szolgál. Matematikai modellezési módszereket alkalmaztak ezen kívül a talajvizszint prognosztikus térképeinek elkészítéséhez a hidrogeológiai-meliorációs expedíció számára. A kutatási eredmények az Ararat-síkság öntözésre és művelésre szánt földterületeinek vizsgálatát és az arid övezet más hasonló térségeinek kutatását szolgálják. A kutatómunka keretében az analóg modellezés metodikája szerint vizsgálták a horizontális és vertikális alagsóvezés elszikesítő hatását az Ararat-síkság több körzetében.

Illusztráció 29, tábl. 6, forrásmunka 116.

SSZ=860748454

TIP=4

CCC 04860002209

Cim: A természeti környezet antropogén változásainak térképezése

Szerző: Melnyikova, J. B.

1985

249 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a természeti környezet antropogén változásainak térképezésével összefüggő forrásvizsgálati és metodikai kérdések.

Célja: metodika kidolgozása térképek készítéséhez a természeti környezet hosszútávú antropogén változásairól, a térképek későbbi sokirányú felhasználása végett.

A kutatás eredményeképpen olyan egységes metodika született a természeti környezet antropogén változásait mutató térképek elkészítéséhez és felhasználásához, amely biztosítja a térképi adatforrások teljes készletének feldolgozását. A metodika és az annak alapján készített térképek lehetővé teszik az antropogén változások észlelését a vizsgált térség bármely körzetében és elősegítik az optimális döntések meghozatalát a városépítés és erdőgazdálkodás területén. A kutatási eredményeket felhasználhatják a különböző tudományos-kutató és tervező intézetek, a SZU TA és a szövetségi köztársaságok azon intézményei, amelyek természetvédelmi tevékenységgel foglalkoznak. Térképsorozat készült a földhasználat várható hosszútávú változásairól a moszkvai erdőgazdaság területén, amely lehetővé tette, hogy konkrét ajánlásokat tegyenek az erdőfelújítási munkálatok lokalizálására az adott térségben.

Illusztráció 55, tábl. 19, forrásmunka 207.

SSZ=860738350

TIP=4

CCC 04850016306

Cim: Prognózismodellek kialakítása légkörtani megfigyelések adatai alapján

Szerző: Gorelik, J. Sz.

1985

128 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A geológiai közeg értékes tulajdonságainak prognosztizálását célzó kutatómunka arra irányult, hogy kidolgozzák az aerogeofizikai adatokra épülő prognosztizálás elveit és egy automatizált prognosztizálási rendszerben realizálják azokat.

Kutatási módszerek és eszközök: az aerogeofizikai vizsgálatok adatainak feldolgozása elektronikus számítógépek segítségével.

Elméleti megalapozást nyert a prognosztizálási feladat megoldása, úgy is mint a prognózismodell-készlet kialakításának és rendszerbe foglalásának feladata. A kutatómunka eredményeinek alkalmazási területe: geológiai és geofizikai kutatások hasznos ásványok lelőhelyeinek feltárása és a Föld belső felépítésének vizsgálata céljából. Az automatizált prognosztizálási rendszer segítségével jó eredményeket értek el az ilyen lelőhelyek felkutatásában.

Illusztráció 22, forrásmunka 92.

SSZ=860308830

TIP=3

BOL M02860900813

Cim: A környezeti tényezők diagnosztizálásának, értékelésének és biológiai hatásmechanizmusának metodikai megközelítése

1985

48 old.

Csoport: A

Nyelv: 115

Bolgár tudósokból álló kutatócsoport felülvizsgálta, aktualizálta a vizek tisztaság értékelésének módszereit, továbbá új szabványokat dolgozott ki erre vonatkozóan. Ebből 12 vizelemzési módszert már jóváhagyott a Központi Szabványosítási Hivatal, alkalmasnak találva a gyakorlati bevezetésre. A "Viztározók szennyezettségének higiéniai értékelése Csiprovci, Martinovo, Kirdzsali és Panagjuriste körzetében" című kutatási téma kidolgozásának eredményeképpen megállapítást nyert, hogy a viztározók fenekén lerakódott üledékek és szuszpendált anyagok a megengedettnél nagyobb mértékben tartalmaznak nehézfémeket. A kutatók feltérképezték Pazardzsik és Plovdiv megyék talajszennyezettségét. Megállapították, hogy a Várnai-öböl központi strandjának vizelszineződése a biogén elemek feldúsulására utal. Kísérleti körülmények között tanulmányozták a nitrogén-oxid hatását az állati élőlények szaporodására és fejlődésére, emellett modellezték az emberi szervezet károsodásait. Bizonyítást nyert, hogy az 50 mikrogramm/m³ koncentráció ártalmatlan az emberi szervezetre, ám súlyosbitja a krónikus tüdő- és májbetegségek lefolyását. A nitrogéndioxid-tartalom felső határértékét 40 mkg/m³-ben javasolják megállapítani.

II. ÁSVÁNYVAGYON FELDERÍTÉSÉVEL ÉS HASZNOSÍTÁSÁVAL FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

SSZ=860744952

TIP=4

CCC 04860000590

Cim: A nyugat-kaukázusi mezozoikus-kainozoikus szilicitek
litológiája

Szerző: Agarkov, J. V.

1985

270 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A Nyugat-Kaukázus felső jura- és miocénkori kovás kőzeteire kiterjedő vizsgálatok célja az volt, hogy feltárják az itt található szilicitek képződésének és térbeni eloszlásának feltételeit és törvényszerűségeit, valamint e készletek gyakorlati hasznosításának lehetőségeit.

Kutatási módszerek: litológiai és ásványtani vizsgálatok a geokémiai, röntgenmérési, szinképmérési és egyéb más módszerek alkalmazásával. Kimutatták a nyugat-kaukázusi szilicitek kovaföldjének biogén jellegét, továbbá a kovaföldképződés időközeinek egybeesését a szedimentációs és regressziós folyamatok sebességének maximális értékeivel. Tanulmányozták a szilicitek anyagösszetételét. Gyakorlati bevezetésre ajánlottak egy prognosztikus térképet a kovatartalmú nyersanyagokról, a prognosztizált készletekről.

A kutatási eredmények hasznosításának hatékonyságát bizonyítja, hogy a Nyugat-Kaukázusban ésszerűbben szervezik meg a kutató-feltáró munkákat és új, nem hagyományos nyersanyagfajtákat vonnak be a kitermelési tevékenységbe.

A kutatási eredmények széleskörűen alkalmazhatók azon kutató-feltáró munkálatok során, amelyek célja újabb kovatartalmú nyersanyagok kitermelése az építőipari kerámiagyártás, könnyű betonadalékok és egyéb termékek előállítása céljából.

Összefoglalva a kutatómunka eredményeit: elkészült a kovatartalmú nyersanyagok prognosztikus térképe, amely öt perspektívus körzetet tartalmaz. Meghatározták a nyersanyagok és késztermékek technológiai paramétereit és ajánlásokat tettek a szilicitek felhasználására a burkolóanyagok, termolitok, és egyéb termékek előállításában.

Illusztráció 81, tábl. 11, forrásmunka 221.

SSZ=860744961

TIP=4

CCC 04860000135

Cim: Szénhidrogénrétegek településének termobarikus kritériumai

Szerző: Polutranko, A. J.

1985

222 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Az ukrainai kőolaj- és földgáztartalmú területek termobarikus adottságainak vizsgálatával a szerző azt a célt tűzte maga elé, hogy meghatározza a kőolaj- és földgáztartalom termobarikus kritériumait, prognosztizálja a mélyen fekvő horizontok termobarikus viszonyait és kijelölje a kőolaj- és földgázfelgyülemelési zónákat. Ehhez elvégezte a kőzetek geológiai felépítésével, kőolaj- és földgáztartalmával, tárolótulajdonságaival és a kőzet-katagenézis mértékével kapcsolatos, rendelkezésre álló anyagok rendszerezését és komplex elemzését, tanulmányozta a hőmérsékleti és nyomásviszonyokat, térképeket és grafikonokat készített.

Meghatározta a kőolaj- és földgáztartalom termobarikus kritériumait, és az USZSZK kőolaj- és földgáztartalmú térségein belül kijelölte az olaj- és gázfelgyülemelés térszónáit és négy fluidummozgási övezetet határozott meg.

A kutatás eredményeit az ukrainai kőolaj- és földgáztartalmú területeken kívül a SZU más vidékein is felhasználhatják, egyebek közt a mélységi horizontokon folyó olajkutatási munkálatok és prognosztizálás területén.

Illusztráció 33, tábl. 6, forrásmunka 123.

SSZ=860747179

TIP=3

CCC 02850060101

Cim: Ércelőfordulások eloszlásának törvényszerűségei a kamcsatkai bázikus-hiperbázikus kőzetekben

1984

73 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatócsoport a platinoidok, a réz, a nikkel, az arany és a nem érces hasznos ásványok ércelőfordulásait és lelőhelyeit tanulmányozta bázikus-hiperbázikus kőzetalakzatokban.

A kutatómunka célja: az ércelőfordulások elhelyezkedési törvényszerűségeinek feltárása, a platinoidok ásványi összetételének meghatározása, új ércelőfordulások prognosztizálása.

Kutatási módszerek: az ércek ásványtani vizsgálata, az ásványok röntgen-szerkezeti elemzése /DRON-2, URSZ-60/, a hidrogén mikromennyiségeinek meghatározása /EOL-2/.

A kutatóknak elsőként sikerült megállapítaniuk a metallogenetikus övezeti jelleget a szerkezeti-formációs zónákban a platina-csoport fémeknek vonatkozásában, továbbá felfedezték a mineralizálódás új arany-platinajellegű típusát. Elkészítették

a kamcsatkai régió metallogenetikus övezeti beosztásának térképét. Új terepvizsgálati metodikát dolgoztak ki a hidrogén-mikromennyiségek meghatározására az érclelőhelyeken. Az érce és nem érce ásványi nyersanyagok új előfordulásaira bukkantak. A kutatási eredmények felhasználhatók a geológiai kutatások és a prognosztikus geológiai térképek készítése területén.

Illusztráció 10, tábl. 6, forrásmunka 50.

SSZ=860741388

TIP=4

CCC 04850017885

Cím: A Donyec-medencei antracitok optikai és szerkezeti-technológiai sajátosságainak vizsgálata az elektród-gyártás nyersanyagbázisának mérlegelésével kapcsolatosan

Szerző: Romanova, M.I.

1985

164 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

A kutatómunka célja: az antracitok, mint elektród-ipari nyersanyagok megbízhatósági értékelési módszereinek kidolgozása, az optikai tulajdonságok vizsgálata és a szénképződés szerkezeti-tektonikai sajátosságainak tanulmányozása alapján. A vizsgálatok során meghatározták az antracitok tükrözőképességét, abszorpciós és refrakciós együtthatóit, és pedig MIN-8 típusu mikroszkóp, fotoelektronikus sokszorozó, LG-75 lézercső és ellipszizmérő segítségével.

Kidolgozták a Donyec-medencei antracitoknak az optikai tulajdonságok szerinti geológiai-genetikai osztályozási rendszerét. Először sikerült kimutatni a szerkezeti-tektonikai kritérium hatását az antracitok technológiai tulajdonságaira a termografitgyártás során. A Szulinszki Kohászati Üzemben új nyersanyagot vezettek be a termoantracit előállításához. A Dnyeperi Elektródagyárban befejezték a termografitgyártás új nyersanyagának üzemi kipróbálását. A kutatási eredmények az elektródagyártás területén alkalmazhatók, így elsősorban a genetikai paraméternek az optikai mutatók alapján történő kiszámítására kidolgozott új metodika talál majd széles körű bevezetésre.

Illusztráció 26, tábl. 26, forrásmunka 166.

SSZ=860741398

TIP=4

CCC 04850015614

Cím: Szinesfémlelőhelyek geokémiai jellemzése és prognosztizálása az Urál sarkkörön túli keleti lejtőjén

Szerző: Cserkaszoza, T. V.

1985

202 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgyául az Urál-hegység sarkkörön túli keleti lejtőjén található színesfémlelőhelyek szolgáltak.

A kutatómunka célja: e térség színesfémtartalékainak prognosztikus becslése. Kutatási módszerek: 1:50000, 1:200000 és 1:25000, 1:10000 méretarányú, kb. 40 ezer km² területről készült litokémiai felvételek eredményeinek elemzése és összegzése; alapkőzetek és laza képződmények szinképelemzése, különböző ércek vegyelemzése. Behatóan tanulmányozták egyebek között két, mintául vett lelőhely endogén geokémiai zónajellegét és elkészítették azok alakzat-modelljeit; meghatározták az ércesedés főbb típusainak kritériumait és kidolgozták az ásványi erőforrások prognosztikus értékelésének módszerét olyan esetekre nézve, amikor egy és ugyanazon fém különböző típusú ércesedési területeinek egybeesésével kell számolni. Kijelölték a réz-, molibdén-, rézkovand- és egyéb polimetallikus ércek lelőhelyeinek felderítését célzó kutatások perspektivikus körzeteit, ami biztosítja a geológiai feltáró munka célirányos és hatékony megvalósítását. Átfogó prognosztikus becsléseket készítettek a sarki Urál keleti lejtőjének színesfémerőforrásairól.

Illusztráció 38, tábl. 29, forrásmunka 102.

SSZ=860741427

TIP=4

CCC 04850018367

Cím: A Dél-Kaspi-mélyület nyugati peremén található természetes szénhidrogénekben a szén izotóp-összetételének sajátosságai és azok tanulmányozása a mélységi zónák kőolaj- és földgáztartalmának értékelése céljából

Szerző: Dadasev, A.A.O.

1985

173 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Dél-Kaspi-mélyület mélyenfekvő lerakódásai.

A kutatás célja: a földgázban és a kőolajban a szén és a metán izotóp-összetételének módosulását befolyásoló törvényszerűségek feltárása a Dél-Kaspi-mélyület keleti peremének mélységi zónáiban a várható kőolaj- és földgáztartalom értékelése céljából.

Megállapították, milyen törvényszerűségek befolyásolják a szén és a metán izotóp-összetételének változásait a rétegek felületének és metszetének vonatkozásában. Az izotóp-összetétel adatai alapján először végezték el a kőolaj- és földgáztartalmu területek körzetesítését és ennek alapján értékelték a prognosztizált telepek fázisállapotát. Következtetéseket vontak le a vizsgált gázok keletkezéséről 6-14 km-es mélységi zónákban és megállapították a vertikális vándorlás meghatározó szerepét a telepek kialakulásában.

A kutatási eredmények alkalmazása révén csökken a kutató-feltáró fúrások volumene. A kutatási eredmények felhasználói közzé tartoznak a SZU kőolaj- és földgázipari, valamint geológiai minisztériumainak kutató-feltáró tevékenységgel foglalkozó szervezetei.

Összefoglalva a kutatómunka eredményeit: megállapították, hogy a metánképződés két szakaszban megy végbe - a szerves anyag katagenézise és a kőolaj termodestrukciója közben. Különböző adottságú területekre a kutató-feltáró fúrások különböző mélységi paramétereit szabták meg.

Illusztráció 30, tábl. 19, forrásmunka 111.

SSZ=860741352

TIP=4

CCC 04850016664

Cím: Alumoszulfát-előfordulások összetétele és elhelyezkedési törvényszerűségei a szibériai plató észak-keleti részében

Szerző: Korobov, J. I.

1985

212 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: a szibériai tábla észak-keleti része alumoszulfát-tartalmának távlati értékelése.

Kutatási módszerek: kémiai, termikus, röntgenszerkezeti, ásványtani, elektronmikroszkópos, petrográfiai és szerkezeti-tektonikai módszerek.

Megállapították az alumoszulfát-előfordulások geológiai felépítésének és lokalizációjának törvényszerűségeit, elemezték a genesis kérdéseit és meghatározták a kutatási kritériumokat. Bevezetésre ajánlott kutatási eredmények: réteges alumoszulfátok lelőhelyeinek kutatási eljárása, ajánlások alumoszulfát-kutatások beindítására Dél-Jakutiában. Távlati értékelést készítettek az alumoszulfát-előfordulásokról a kutató-felmérő és feltáró munkálatok beindítására alkalmas körzetek kijelölésével. Több új alumoszulfát-előfordulást derítettek fel.

Illusztráció 59, tábl. 15, forrásmunka 120.

SSZ=860744914

TIP=4

CCC 05860000038

Cím: Érccek és ásványok genetikai információhordozó képessége a piritképződésekben

Szerző: Bohus, I. A.

1985

362 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Az észak-kaukázusi rézkovand-lelőhelyek tanulmányozásának célja: a poligén kovandlelőhelyek ontogenikus modelljének felállítása, a kovandlelőhelyek jellegzetességeinek konvergenciájával kapcsolatos problémák megoldása. Első ízben végezték el a "lelőhely--érc--ásvány" hierarchikus sor komplex rendszerelemzését genetikai alapon és kidolgozták a hidrotermális-üledékes poligén rézkovandlelőhelyek ontogenikus modelljét.

A kutatás eredményeit a Szevkavgeologija és az Orenburggeologija termelési-geológiai egyesülések alkalmazzák, mindenekelőtt új érc-törmzsek prognosztizálására és feltárására az Észak-Kaukázusban és Dél-Urálban, az Urupi és Gajszki Érc-dúsító Kombinát üzemeinek körzetében.

Egészében véve a kutatás eredményei felhasználhatók a SZU más kovandtartalmú tartományaiban, az Észak-Kaukázusban, az Urálban, az Altájban, Szibériában és a Kamcsatkán folyó geológiai-kutató tevékenységben.

Összefoglalva: elvileg új metodika készült a genetikai alapon történő rejtett kovandos ércesedés lokális prognosztizálására. Térképet készítettek az Észak-Kaukázus ércesedési övezeteiről.

Illusztráció 82, tábl. 15, forrásmunka 391.

SSZ=860744949

TIP=4

CCC 04860000577

Cím: Kőolaj- és földgázlelőhelyek kialakulásának feltételei a nepszko-botuobinszki antekliza /Délnyugat-Jakutia/ területén

Szerző: Zaharjan, A. Z.

1985

185 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A nepszko-botuobinszki artekliza északkeleti részén található kőolaj- és földgázlelőhelyek tanulmányozásának célja: a lelőhelyek kialakulási feltételeinek rekonstruálása és az újabb kutatások prognosztizálása Délnyugat-Jakutia területén.

A kutatómunka folyamán elemezték a mélyfúrások eredményeit, laboratóriumi módszerekkel vizsgálták a fúrómagot és a rétegfluidumokat, a geofizikai kutatások eredményeit. Megállapították, hogy a délnyugat-jakutiai lelőhelyek kialakulása három szakaszra osztható, amelyek a következők: kora-paleozoikum, középső- és késő-paleozoikum, valamint mezo-kainozoikum. Új módszert javasoltak a karbonátos tárolókőzetek értékelésére, feltárták az olaj- és gáztelepek elhelyezkedésének övezeti jellegét.

A délnyugat-jakutikai lelőhelyek további kutatására vonatkozó ajánlások gyakorlati alkalmazásra találtak a Lenanyeftyegeaz-geologija geológiai-termelési egyesülés tevékenységében. A kutatás eredményei felhasználhatók továbbá újabb kőolaj- és földgázlelőhelyek felkutatására a szibériai tábla őskori kőzetlerakódásaiban.

Illusztráció 30, forrásmunka 140.

SSZ=860744898

TIP=4

CCC 04850018575

Cím: Réz-pirrhotin ércek lokalizálódásának feltételei és anyagösszetétele

Szerző: Velijev, H.A.O.

1985

230 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a zsihini ércmező réz-pirrhotintartalmú érceinek anyagösszetételét vizsgálta. Behatóan és részletesen tanulmányozta az ilyen ércek lokalizálódásának törvényszerűségeit és prognosztizálási módszerek továbbfejlesztése, a lelőhelyek oldalfalainak és mélységi horizontjainak értékelése céljából. Nagyléptékű térképeket, metszeteket, diagrammokat készített. Mikroszkópikus, kémiai, mikroszondás és szinképelemzéseket végzett MA-1, "Camebax", MK-1305, TEDSZ-1, URSZ-55, FME-1, MIN-8 és MIN-9 műszerek segítségével. Az ércminták komplex vizsgálata lehetővé tette, hogy megállapítsa a rezes-pirrhotinos ércesedés összefüggéseit a hosszanti és keresztirányú struktúrák érintkezési pontjaival; bebizonyította a magmatikus kőzetek kialakulásának szakaszosságát.

A kutatási eredmények felhasználói: az Azerbajdzsán SZSZK Földtani Hivatala és annak olyan szervezetei, amelyek a rezes-pirrhotinos polimetallikus lelőhelyek kutatásával és számbavételével foglalkoznak.

Litológiai-strukturális alapon prognosztikus térképet készítettek az ércmezőről, továbbá új kísérő-ásványokat - kobaltot és nikkel - fedeztek fel a lelőhelyek térségében.

Illusztráció 78, tábl. 26, forrásmunka 72.

SSZ=860738327

TIP=4

CCC 04850015476

Cím: A Mugodzsári megantiklinórium vermikulit-lelőhelyeinek geológiája

Szerző: Nyekraszova, M.M.

1985

239 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kelet-mugodzsári vermikulit-tartalmú tartományra és a mugodzsái megaantiklinóriumra kiterjedő kutatások célja: a vermikulit-ércek képződését meghatározó feltételek és az érc tömb-elhelyezkedési törvényszerűségek feltárása, továbbá a mugodzsári megaantiklinórium vermikulit-kitermelési távlatainak értékelése.

Kutatási módszerek: tektonikai-formációs analízis, a geológiai alapidokumentáció, a szakirodalmi és egyéb információk összegzése és rendszerezése, a kőzetek és ércek laboratóriumi vizsgálata petrográfiai, ásványtani, röntgenfelvételi, termikus és kémiai módszerek alkalmazásával. Feltárták a vermikulitos ércesedés geológiai állapotát a kijelölt szerkezeti-alakzati övezeteken belül és tanulmányozták az ipari ércek képződésének feltételeit. Az Altintasz és Karatasz lelőhelyek vermikulitos érceinek anyagi összetételére, valamint a Mugodzsári megaantiklinórium ércbányászati távlatainak felmérésére tett gyakorlati ajánlásokat már eredményesen alkalmazzák a Zapkazgeologija termelési egysülés kargalini geológiai kutatóexpedíciójának, valamint a Kazah SZSZK Geológiai Minisztériumához tartozó szervezetek tevékenységében. A kutatási eredmények hatékonyan felhasználhatók a mugodzsári térség prognosztikus értékelésében a nemfémes ásványok vonatkozásában, továbbá az ipari érckészletek számbavételére az Altintasz és Karatasz nevű vermikulit-lelőhelyek területén.

Térképeket készítettek a vermikulitos ércesedés elhelyezkedésének törvényszerűségeiről; számbavették a prognosztizált vermikulit-készleteket. Az ércek anyagi összetételére vonatkozó vizsgálatok eredményeit felhasználták annak a készlet-számbavételi dokumentációnak az összeállításában, amelyet 1986-ban terjesztettek a hasznos ásványok készleteinek számbavételével foglalkozó Állami Bizottság elé.

Illusztráció 31, tábl. 23, forrásmunka 177.

SSZ=860738371

TIP=4

CCC 04850016538

Cím: Üledék- és szénképződési sajátosságok a Tkibuli-Saori-lelőhely középső jurakori lerakódásaiban

Szerző: Balancsivadze, Sz.G.

1985

220 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutató a Tkibuli-Saori-lelőhelyet választotta ki annak feltárása végett, hogy milyen ősföldrajzi feltételek határozták meg a középső jurakori üledék- és tözegképződési folyamatokat a nyugat-grúziai térségben, s ezzel együtt elősegítse a Tkibuli-Saori-lelőhely szénkészleteinek ésszerűbb népgazdasági hasznosítását.

Uj metódikát dolgoztak ki a bányamezők feltárására, amelynek bevezetése révén megnövekedett a Tkibuli-Saori-lelőhelyre vonatkozó kutatási adatok hitelessége és a kokszolható szenek százlékaránya. A kutatási eredmények a Tkibuli-Saori-lelőhelyen és az ahhoz csatlakozó széntartalmú rétegekben folyó geológiai kutatómunkában hasznosíthatók. Feltárták a tkibuli összlet szénrétegeinek korrelációs jellegzetességeit, új területeket jelöltek ki a kutató-feltáró munkálatok folytatására, feltárták a IV-III. szénrétegekből jövesztett szenek kokszolhatóságának törvényszerűségeit és ajánlásokat tettek a formázott kohókokszt kinyerésére.

Illusztráció 24, tábl. 14, forrásmunka 12.

SSZ=860729033

TIP=4

CCC 04850009357

Cim: A Szahalin-sziget legújabbkori üledékeinek kialakulása és paleogeográfiai állapota a litológiai összetétel alapján

Szerző: Gyenyiszenko, O.V.

Bibl.: MGU /Moszkvai Állami Egyetem/

1985

192 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a legújabbkori szahalini üledékeket vizsgálta azzal a céllal, hogy feltárja azok közettani sajátosságait és rekonstruálja kialakulásuk ösföldrajzi viszonyait. A komplex litológiai elemzés részei: szemcseszerkezeti mérések, ásványtani vizsgálatok /nehéz frakció/; törmelék-analízis /petrográfiai összetétel, méret, legömbölyítettség/; texturális sajátosságok elemzése és genetikai diagrammák felállítása.

A Szahalin-szigetre vonatkozóan ez az első ilyen jellegű komplex vizsgálat, az anyagi összetétel előtérbe helyezésével. Megállapítást nyertek azok a módszerek, amelyekkel a legracionálisabban feltárható a legújabb lerakódások származási feltételei és faciális átalakulásai.

A kutatási anyag hasznos alapot szolgáltat az ösföldrajzi viszonyok rekonstruálására és az ülepedés körülményeinek tisztázására.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: geológiai-felmérő és geológiai kutatómunkák, építőanyag-lelőhelyek felkutatása. A vizsgálatok anyaga ezen kívül felhasználásra talált a következő alapkutatási témában: "A pleisztocén természeti feltételeinek rekonstruálása a Szovjetunió területének egyes körzeteiben".

Illusztráció 32, tábl. 8, forrásmunka 114.

SSZ=860729030

TIP=4

CCC 04850011926

Cim: A Hibini-lelőhelyek breccsaszerű textúrájú apatit-nefelintartalmú kőzetei /vizsgálati metodika, anyagi összetétel, genézis/

Szerző: Zenkova, R. G.

Bibl.: MGU /Moszkvai Állami Egyetem/

1985

200 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A cimben jelzett kutatási téma kidolgozásának fő célkitűzése az volt, hogy új elméleti alapokra helyezzék a Hibini-masszivum lelőhelyein található, breccsaszerű textúrájú apatit-nefelintartalmú kőzetek keletkezését. Előkészítő vizsgálatok: a szakirodalmi információk és helyszini adatok elemzése, a fotó-dokumentációs anyag, a tektonikai és petrográfiai adatok, a mennyiségi fázisösszetétel-vizsgálata, laboratóriumi kísérletek az eredmények matematikai statisztikai módszerekkel való feldolgozásával. A kutatómunka eredményeképpen új hipotézis született a Hibini-lelőhelyek apatit-nefelintartalmú kőzetei breccsaszerű szövetének kialakulásáról. E kőzetek adatainak feldolgozásához első ízben alkalmazták a geológiai jelenségek értékelésének kísérleti és mennyiségi módszereit. Mennyiségi összefüggéseket mutattak ki a főbb ásványok és az apatitos elkülönülések, valamint a tárolókőzet összetételébe tartozó petrogén komponensek között. Az ásványi és kémiai összetétel mennyiségi elemzésének eredményeit felhasználják az érc kibocsátási folyamat automatizálásában, ami elősegíti az ércminőség stabilizálását a kitermelés során. A kutatási eredmények gyakorlati alkalmazást nyertek az Apatit termelési egyesülés felszín alatti bányáiban.

Genetikai és térbeni összefüggéseket állapítottak meg a breccsaszerű kőzetek és a jolit-urtit kőzetek között, ami lehetővé teszi a kutatómunkák lokalizálását új apatitérc-lelőhelyek felfedezése és a készletek számbavétele céljából.

Illusztráció 72, tábl. 30, forrásmunka 134.

SSZ=860741448

TIP=4

CCC 05850001910

Cim: A széntranszformáció törvényszerűségei és geológiai okai

Szerző: Mazon, J. R.

1985

551 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A Szovjetunió valamennyi szénmedencéjét és -lelőhelyét felölelő kutatás célkitűzései: a szénminőség és a tulajdonságok változási törvényszerűségeinek feltárása a barnaszén--antracit

sorozaton belül; e változások és a tárolókőzetek litogenezisének egyes szakaszai közötti összefüggések feltárása; a különböző geostruktúrákban végbemenő átalakulások jellegének tanulmányozása és a metamorfózis prognosztizálási metodikájának kidolgozása.

Elemzéseket végeztek a szének fizikai tulajdonságaiban és kémiai összetételében végbemenő változások, a molekuláris átalakulások, valamint a szének és a tárolókőzetek átalakulási fokozatai közötti összefüggések feltárása céljából. Megállapítást nyert a szén-metamorfózis szaggatott-folytonos folyamata, valamint a széntranszformáció és a tárolókőzet-litogenezis folyamatainak térbeni egysége és időbeni eltolódása, ugyyszintén az átalakulások több előidéző oka. A prognózis-térképek összeállításának metodikáját a Krasznojarszkgeologija és a Torfgeologija termelési egyesüléseknél alkalmazzák. A kutatási eredmények jól felhasználhatók a szénlelőhelyek feltárását célzó geológiai kutatások és a felsőfokú oktatás területén.

Összegezve: kidolgozták a szének szakaszos átalakulásának és a tárolókőzetek változásaival fellelhető összefüggések értelmezésének egységes koncepcióját, a szénmetamorfózis válfajainak új osztályozási rendszerét, valamint a kiterjedt magmatikus jelenségekkel bíró szénmedencék vonatkozásában a szénmetamorfózis prognosztizálását szolgáló térképek összeállításának metodikáját.

Illusztráció 127, tábl. 48, forrásmunka 565.

SSZ=860729017

TIP=4

CCC 04850011639

Cim: A Donyec-medence északi és észak-nyugati peremvidékei paleozoikus lerakódásainak kőolaj- és földgáztartalma

Szerző: Csernisev, J. Ny.

Bibl.: VNIIGNI /Országos Kőolajkutatási és Geológiai Feltérési Tudományos Kutatóintézet/

1985

227 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgyául a szerző a Donyec-medence északi és észak-nyugati peremvidékeinek paleozoikumi üledékeit választotta.

Kutatómunkájának célja: a paleozoikumi lerakódások kőolaj- és földgáztartalmát behatároló geológiai-geokémiai feltételek meghatározása, továbbá az utóbbiak elemzésének újszerű megközelítése alapján a kitermelhető szénhidrogén-készletek feltérzésának prognosztizálása.

A tényanyag összefoglalása, valamint a környező területek kőolaj- és földgáztartalmú kritériumainak rendszerszemléletű elemzése útján, elméleti kutatások felhasználásával sikerült felvázolni a vizsgált térség olaj- és gázkitermelési távlatait. Metodikát készítettek a kőolaj- és gázhozam perspektíváinak komplex geológiai-geokémiai prognosztizálására és annak realizálására a Donyec-medencei peremvidékek paleozoikumi lerakódásainak példáján. A szeizmikus kutatási munkálatok, a parametrikus és kutatófúrások irányaira vonatkozó ajánlások, valamint a kőolaj- és gázkitermelési távlatok értékelési módszerének alkalmazására tett ajánlások bevezetést nyertek a Poltavnyeftyegeazgeologija termelési egyesülésnél.

A kutatási eredményeknek köszönhetően bővülnek a Dnyeper--Fripjaty-tartomány távlatai, ami növeli a Donyec-medence ipari potenciálját. A kőolaj- és földgáztartalom perspektíváit térképekkel is ábrázolták. A kutatási eredményeket felhasználják az USZSZK Geológiai Minisztériumának szervezetei, a Poltavnyeftyegeazgeologija termelési egyesülés, valamint más, hasonló geológiai adottságú területeken működő geológiai szervezetek. Illusztráció 32, tábl. 3, forrásmunka 129.

SSZ=860728998

TIF=4

CCC 04850012106

Cím: Geofizikai és aerokozmikus módszerek együttes alkalmazása nem antiklinális kőolaj- és gázelőfordulások felkutatására a Dnyeper-Donyec-medence észak-nyugati részében

Szerző: Panaszenko, V.V.

Bibl.: VNIIGEOFIZIKA /Geofizikai Kutatási Módszerek Országos Tudományos Kutatóintézete/

1985

191 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző megvizsgálta a nem antiklinális kőolaj- és gázcsapdák kialakulásának és feltárásának feltételeit a címben jelzett térségben.

Kutatási célkitűzése: metodikai módszerek kidolgozása a geológiai-geofizikai és aerokozmikus kutatási eredmények együttes interpretálására.

Komplex geofizikai /gravitációs és szeizmikus kutatás/, geológiai és aerokozmikus vizsgálatok, számítógépes adatfeldolgozás és az adatok együttes célirányos interpretálása eredményeképpen kidolgoztak egy összesített modellt és meghatározták a nem antiklinális előfordulások terjedési övezeteinek közvetett jeleit, új lehetőséget teremtettek a geofizikai és aerokozmikus módszerek alkalmazására. A metodikát a kőolaj-kutatási termelési egyesülések, továbbá a geológiai, kőolajipari és földgázipari minisztériumok vállalatai és egyéb szervezetei alkalmazzák.

A kutatási eredményeknek köszönhetően megnövekedett a nem antiklinális olajcsapdák kutatásának geológiai hatékonysága.

Illusztráció 35, tábl. 1, forrásmunka 51.

SSZ=860728948

TIP=3

CCC 02850011059

Cim: Szénlelőhelyek elhelyezkedésének törvényszerűségei és a szénösszetétel tanulmányozása a Nyugat-Donyec-medence és a Dnyeper--Donyec-mélyület térségében

Bibl.: IGN AN USZSZR /USZSZK TA Geológiai Kutatóintézete/

1984

705 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A cimben jelzett kutatómunka célkitűzése az volt, hogy a széntartalmú formációk tektonikai, litológiai-rétegtani jellemzői, valamint a szén petrográfiai és vegyi összetételének változásai alapján feltárják a szénlelőhelyek elhelyezkedésének regionális és lokális törvényszerűségeit.

Kutatási módszerek: szerkezeti-formációs vizsgálati módszerek és bizonyos litológiai, geokémiai, szénkémiai és geofizikai módszerek együttesen. A statisztikailag feldolgozott anyagot térképészeti módszerekkel összesítették.

Megállapították, hogy a karbon- és jurakori szénhordozó tömbök a Dnyeper--Donyec-medence talapzatának pozitív, míg a kainoziumi tömbök a negatív összerkezeteivel állnak összefüggésben. Feltárták a szén anyagi összetételének változásait jellemző törvényszerűségeket. Ajánlásokat tettek új, perspektivikus körzetek bevonására a geológiai kutató-feltáró munkálatokba.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: a szénkészletek prognosztikus értékelése, kutatómunkák tervezése és hely kiválasztás, kevésbé feltárt, perspektivikus körzetek tanulmányozása.

Illusztráció 438, tábl. 57, forrásmunka 317.

A kutatási jelentés 4 kötetben került kiadásra.

SSZ=860738298

TIP=4

CCC 04850013157

Cim: Karbonátos tárolókörzetek gáztelítettségének vizsgálati metodikája a készletek számbavétele céljából /az asztrahanyi gázlelőhely példáján/

Szerző: Ummov, J.Sz.

1985

145 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Az alacsony szűrési és befogadóképeségi jellemzőkkel rendelkező baskiriai finompórusú organogén mészkövek vizsgálatának célja az volt, hogy továbbfejlesszék a gázelitettségi együttható meghatározásának módszerét a visszamaradó viz- és olajtelitettségi együtthatók hitelesebb értékelése céljából. A karbonátos kőzetek fizikai tulajdonságait és tárolóképeségét új és továbbfejlesztett, a rétegviszonyokat modellező módszerek és mérőműszerek segítségével vizsgálták; elvégezték a visszamaradó kőolaj speciális geokémiai vizsgálatát. A kőolajtelitettség meghatározásának új módszere gyakorlati alkalmazást nyert a Nyizsnyevolzszzkgeológia, a Kaznyeftyegazrazvedka temelési egyesülésekben. A kutatók megbízhatóbban értékelték az asztrahanyi gázkondenzátum lelőhely készleteit.

A kutatási eredmények széleskörűen alkalmazhatók a karbonátos üledékekben folyó kőolaj- és földgázkutatási munkálatoknál. Komplex módszereket és műszereket dolgoztak ki a visszamaradó viz- és olajtelitettség meghatározására 100 MPa nyomáshatárig; petrofizikai összefüggéseket tártak fel a geológiai kutatócsoportok adatainak értelmezéséhez.

Illusztráció 22, tábl. 13, forrásmunka 107.

SSZ=860744897

TIP=4

CCC 04850018266

Cim: A Nagy-Kaukázus-i polimetallikus lelőhelyek érceinek és kezdeti koszorúinak geokémiai sajátosságai, mint a mély-ségi prognosztizálás kritériumai

Szerző: Dreusz, J. T.

1985

246 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző behatóan tanulmányozta a Nagy-Kaukázus polimetallikus ércesedésének kezdeti koszorúit, az ércetömszök lokalizálódásának szerkezeti viszonyait, a geokémiai és ásványtani paramétereket.

A kutatómunka fő célkitűzése: komplex geokémiai kritériumok felállítása és kipróbálása az ipari lelőhelyek oldalfalainak és mélységi horizontjainak értékelésére, továbbá a litokémiai anomáliák és ércesedések kiszűrése.

Kutatási módszerek: a lelőhelyek geológiai-szerkezeti térképezése, az ércetömszök részletes vizsgálata, mikroszkópos vizsgálatok, a geokémiai információk matematikai feldolgozása.

A disszertáció szerzője kimutatta a kezdeti érckoszorúk felépítésének és övezet-jellegének törvényszerűségeit, amelyeket a lelőhely-lokalizáció geológiai adottságai, az ércetömszök morfológiai sajátosságai és a hasznos ásványoknak az ércetömszön belüli megoszlása idéz elő.

A Szevkazgeologija termelési egyesülésnél gyakorlati alkalmazást nyertek mintegy 20 anomáliás ércmező és -övezet felülvizsgálására tett ajánlások. A kutatási eredmények felhasználása révén csökkennek a rejtett ércesedés kutatásának idő- és költséggráfordításai és növekszik a prognosztizált készletek becslésének hiteltellessége. A fentiekben vázolt kutatómunka eredményei sikerrel alkalmazhatók a részletes helyszíni kutatásoknál, a lelőhelyek előzetes és feltáró vizsgálata során.

Összefoglalásul: geokémiai kritériumokat állítottak fel az ismert lelőhelyek oldalfalainak és mélységi horizontjainak értékelésére, ugyszintén a felderített anomáliák értékelésére; kijelölték az elsőrendű fontosságú munkálatok irányait a vizsgált térségben.

Illusztráció 66, tábl. 16, forrásmunka 101.

SSZ=860739584

TIP=4

CCC 04850017535

Cím: A Balti-melléki-medence nyugati részén található kukerszit-lelőhelyek geológiai-kitermelési paramétereinek vizsgálata

Szerző: Kattaj, V. A.

1985

192 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: az Észt SZSZK palaiparának nyersanyagbázisa.

A kutatómunka célja: az volt, hogy feltárják a kukerszit-lelőhelyek főbb geológiai-kitermelési paramétereinek változásait előidéző törvényszerűségeket és azon tényezőket, amelyek nehezítik a palatelepek feltárásának és kitermelésének feltételeit.

A kutatás során felhasználták a matematikai statisztika, a korrelációs analízis, matematikai modellezés és analógia, továbbá a kémiai-technológia és röntgendifraktometriás vizsgálatok módszereit.

Feltárták a maximális kukerszitképződési felületek vándorlásának törvényszerűségeit, a kukerszit-telepek főbb paramétereit befolyásoló tényezőket, valamint a pala összetétele és tulajdonságai közötti korrelációs összefüggéseket. A kutatás eredményei közül a bányászati-geológiai körzetesítés elvi megalkotása, a paláhozam prognosztikus térképe és a térség szerkezeti-tektonikus térképe gyakorlati alkalmazást talált. Elvégezték továbbá a palakitermelés körzeteinek a bányászati-geológiai feltételek összetettsége szerinti tipizálást, a Balti-melléki-medence geológiai-ipari körzetesítését és felmérték az észttországi palaipar nyersanyagbázisa bővítésének távlatait.

Illusztráció 41, tábl. 26, forrásmunka 131.

SSZ=860731813

TIP=3

CCC 02850028420

Cim: A Kárpátok égőpala-készletei térbeni kiterjedésének vizsgálata és a készletek számbavétele

1984

45 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Az Ukrán Kárpátok menilit-tartalmú palakészletei vizsgálatának célja az volt, hogy kijelöljék azokat a körzeteket és telepeket, amelyek az energetikai fűtőanyagként való hasznosításra alkalmasak.

Kutatási módszerül a szakirodalmi anyagok és a vizsgálati adatok elemzését alkalmazták. Elsőként végezték el a manilitos palakészletek térközi /500 méterenkénti/ értékelését, 3500 m mélységig. Kijelölték azokat a telepeket és körzeteket, amelyek a hulladékmentes technológiával történő komplex feldolgozásra alkalmasak. A kutatási eredmények az építőanyagbányászat és -gyártás területén hasznosíthatók.

Illusztráció 3, tábl. 3, forrásmunka 9.

SSZ=860729006

TIP=4

CCC 04850011431

Cim: A víz mineralizálódásának hatása az olajtelepek komponensei és a víz kölcsönös oldhatóságára nagymélységű olajrétegek viszonyai között

Szerző: Asmjan, K.D.

Bibl.: VNIINYEFTY /Országos Kőolaj- és Földgázkutatói Tudományos Kutatóintézet/

1985

122 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: tömegcsere-folyamatok a kőolaj és a földgáz folyékony és gáznemű szénhidrogénjei valamint a rétegvíz között magas hőmérsékleten és nagy nyomás alatt.

A kutatás célja: meghatározni a rétegvizek mineralizálódásának hatását a szénhidrogén-gázoknak a vízben, illetve a víznek a folyékony szénhidrogénekben való oldhatóságára.

Laboratóriumi módszerekkel végezték el a folyadékok és gázok fázisegyensúlyi állapotának kísérleti vizsgálatát, speciális berendezést készítettek a korróziós közegben való működtetésre 50-400 °C hőmérsékleten és 100 MPa felső nyomáshatárig. Kísérleti adatokat kaptak a metán és a propán oldhatóságáról tiszta és mineralizálódott vízben, magas hőmérséklet és nyomás mellett. A metán összes gáznemű homológjára kiszámították a Szeccsenov-együtthatókat. A vizsgálati adatok felhasználói: a földgázkutatókkal foglalkozó tudományos intézetek.

A kutatási eredmények jól alkalmazhatók a kőolaj- és földgáz-lelőhelyek feltárása és üzemeltetése, a hidrogeológia, a geokémia területén.

Illusztráció 23, tábl. 26, forrásmunka 52.

SSZ=860729004

TIP=4

CCC 05850001199

Cim: Ásványok röntgenszinkép-mikroanalízise és annak geológiai alkalmazása

Szerző: Lavrentyev, J.G.

Bibl.: /GEOHI AN SZSZSZR/ SZU TA Geokémiai és Analitikai Kémiai Kutatóintézete

1985

391 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

Ércek és bányaközetek ásványai, fémek és ötvözetek, félvezetők, kistömegű és kistérfogató közetminták szolgáltak a vizsgálatok alapjául, amelynek célja az ásványok mennyiségi röntgenszinképi mikroanalízisének tudományos megalapozása és széleskörű alkalmazása a geológiai-ásványtani kutatások analitikai hátterének biztosításában.

Kutatási módszerek és eszközök: röntgenszinképi mikroanalízis elektronikus szonda segítségével, matematikai modellezés, optimalizálási és programozási feladatok megoldása; elektron-szondás röntgenszinképi mikroelemző /elektronikus mikroszonda/, továbbá elektronikus számítógépek.

A kutatás során behatóan vizsgálták az ásvány-mikroanalízis sajátosságait, optimalizált módszereket dolgoztak ki az analitikai jelről az elemek tartalmi felismerésére való áttérés megvalósításához. Meghatározták ezen áttérési algoritmus felépítésének elvi alapjait és kifejlesztették a számítógépre vihető módszerhez szükséges software-anyagot.

A kutatási eredmények felhasználói: a SZU TA kutatóintézetei, a SZU Szinesfémipari Minisztériumának és egyéb főhivataloknak az intézményei. A kutatási eredményeknek köszönhetően megnövekedett a kutató-feltáró munkák hatékonysága és több mint 2 millió rubel gazdasági megtakarítást értek el. A fenti vizsgálati anyagok széleskörűen felhasználhatók az analitikai kémia, a geológia, a kohászat és a félvezetők technológiája területén.

Összefoglalva: eljárásokat dolgoztak ki az ásványok széles körének vonatkozásában az összetétel mennyiségi meghatározására; reprezentatív adatokat kaptak nagyszámú lelőhely és közetfajta ásványainak összetételéről; egész sor, korábban ismeretlen ásványfajtáról készítettek értékeléseket.

Illusztráció 50, tábl. 53, forrásmunka 327.

SSZ=860728926

TIP=3

CCC 02850000339

Cim: Kainozoós és mezozoós lerakódások pórusoldtainak vizsgálata /a Pripjaty-hajlat és azzal rokon területek példáján/

Bibl: IGIG AN BSZSZR

1984

380 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kainozoikus és mezozoikus üledékek pórusoldatainak vizsgálatával a kutatók azt a célt tűzték maguk elé, hogy feltárják a pórusoldatok és a befogadó kőzetek közötti geokémiai összefüggéseket és modellezzék a kőzet-oldat rendszerben végbemenő folyamatokat.

Helyszini vizsgálatok keretében került sor a kőzetminták és monolitok kiválasztására, az oldatok kisajtolására. Tanulmányozták a pórusoldatok kémiai és mikroelementáris összetételét. Kimutatták a pórusoldatok hidrokémiai övezetbeosztását, a kémiai összetétel alakulását befolyásoló tényezőket. Átfogó értékelést készítettek a pórusoldatokról, mint a hasznos ásványok kutatásának és prognosztizálásának kritériumáról.

A hasznos ásványok /dawsonit, só ásványviz/ lelőhelyeinek felkutatását és prognosztizálását célzó kutatási metodika a geológiai kutatóexpedíciók tevékenységében hasznosítható.

Illusztráció 52, tábl. 54, forrásmunka 202.

SSZ=860728974

TIP=4

CCC 04850008631

Cim: Gázrétegek képződése és a feltárás perspektívái karbonátos-halogenikus permkori tömbökben /a Dnyeper--Donyec-medence délkeleti részén/

Szerző: Jakovlev, O.E.

Bibl.: VNIIGAZ /Földgázkutatási Tudományos Intézet/

1985

204 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

A Dnyeper-medence délkeleti részén található permkori karbonát- és halogéntartalmú tömbök tanulmányozásának célja az volt, hogy a gázréteg-képződés és -elhelyezkedés törvényszerűségeinek feltárása alapján növeljék a kutató-feltáró munkák hatékonyságát.

A kutatás folyamán paleotektonikus, litológiai és fácies módszerekkel vizsgálták a kőzettömbök szerkezetét és gáztartalmát, továbbá elemzéseket készítettek a kutatófurások és gázréteg-feltárások eredményeiről. A Dnyeper--Donyec-medence délkeleti részének vonatkozásában első ízben hozták összefüggésbe a litológiaiag behatárolt gázrétegeket a konszedimentációs szer-

kezetekkel és megállapították, hogy a gázrétegek és a sekély-vizállású fáciesek között genetikai kapcsolat áll fenn. Bebizonyították a karbonátos-halogenikus összesség geológiai meg-alapozottságát.

A kutató-feltáró munkák perspektivikus körzeteire tett javaslatokat részlegesen felhasználták az Ukrburgaz termelési egyesülés kutatócsoportjait. Új gázelőfordulásokra bukkantak a kresztiscsenszki és medvegyovói lelőhelyeken.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: földgázkutatási munkálatok a Dnyeper--Donyec-medence délkeleti részén /Kelet-Ukrajna, az Ukrburgaz és a Poltavanyeftyegeazgeologija termelési egyesülések hatáskörébe tartozó területek/.

A fent ismertetett kutatómunka eredményeképpen a permi karbonát és halogéntartalma tömböket első ízben nyilvánították önálló, földgázkutatási és -feltárási szempontból perspektivikus kutatási objektumokká a Dnyeper--Donyec-medence délkeleti részében.

Illusztráció 33, tábl. 7, forrásmunka 181.

SSZ=860728985

TIP=4

CCC 04850010152

Cim: Bauxitok anyagösszetétele és a bauxitképződés fokozatai az Észak-Uráli-medencében

Szerző: Ogorodnyikov, O.N.

Bibl.: SZU TA Geológiai és Geokémiai Kutatóintézete

1985

235 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző az Észak-Uráli-medence bauxitjainak anyagösszetételét, a bauxitképződés stádiumait, a karbonátos befogadó kőzetek litológiáját tanulmányozta.

A kutatás célja: az észak-uráli bauxitok anyagösszetételének vizsgálata a képződési fokozatok szemszögéből, továbbá a devonkori bauxitok származási vázlatának elkészítése.

Részletes leírás készült a bauxitlelőhelyekről, emellett kémiai, termikus, röntgen- és elektronmikroszkópos kísérletekkel tanulmányozták az ércek összetételét, a bauxittartalmú tömbök litológiáját. Az ásványtársulások leírása alapján először vizsgálták meg a bauxitképződés folyamatát az elsődleges üledék szakaszos fejlődésének szemszögéből, amely üledékben jelen voltak a kőzetmállási termékek és a friss vulkanogén anyagok egyaránt.

A kutatási eredmények felhasználása lehetővé teszi a különböző litológiai típusu bauxitok minőségének és technológiai tulaj-

donságainak az eddiginél hatékonyabb értékelését. A kutatómunka során elért eredmények a geológiai kutatómunkálatok területén, egyebek között az Uralgeológia termelési egyesülés tevékenységében kerülnek felhasználásra. Bebizonyosodott, hogy a bauxitok mai összetételét és tulajdonságait a kémiai elemek átcsoportosulása és a timföld-monohidrátok átkristályosodása eredményezte.

Illusztráció 70, tábl. 28, forrásmunka 156.

III. VIZI ERŐFORRÁSOK FELDERÍTÉSÉVEL ÉS VÉDELMEVEL FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

SSZ=860734197

TIP=4

CCC 04860000187

Cím: Vizi erőforrások racionális hasznosítása a Kaspi-tenger nyugati partvidékének torkolati folyamszakaszain

Szerző: Mehtyijeva, V.Z.K.

1985

127 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A vizsgálatok színtere a Kaspi-tenger nyugati partvidéke folyóinak /Tyerek, Szulak, Szamur, Kura/ torkolati területe volt.

A kutatás célja: a torkolati zónák vizi erőforrásainak racionális hasznosításával kapcsolatos problémák megoldása, e kérdéskör ökológiai és gazdasági aspektusainak tanulmányozása.

Szabványos vizimérési megfigyeléseket végeztek, vizalatti radiometria alkalmazásával. Modelleztek a fenékhordalék mozgását a torkolati folyószakaszokon az antropogén hatástényezők figyelembe vételével, megvizsgálták a régió ökológiai tájegységeit és gazdasági körzeteit, elemezték azon kompenzációs intézkedések rendszereinek gazdasági célszerűségét, amelyek a népgazdasági ágazatok szükségleteinek kielégítésével egyidejűleg a természeti értékek megóvására irányulnak.

Kutatási eredmények: vízgazdasági tervezési elvek a Kura és Szamur Szamur folyók alsó szakaszainak vonatkozásában, e folyók vizi erőforrásai komplex hasznosításának vázlata. Felhasználók: az észak-kaukázusi és Kaspi-melléki vízgazdálkodási szervezetek. Ezen kívül vázlatokat készítettek a hordalék-eloszlásról a Cserek folyó deltájának térségében, továbbá mesterséges strandok létesítéséről s Szamur-delta tengerparti szélén, terveket készítettek a Kura folyó torkolatánál levő hajózható csatorna lépcsőzetes kiképzéséről.

Illusztráció 23, tábl. 14, forrásmunka 108.

SSZ=860739429

TIP=4

CCC 04850016697

Cím: A Nyugati-Kaukázuson túl folyóinak felszín alatti utánpótlódása és minimális lefolyása

Szerző: Gabecadze, T. G.

1985

157 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A fenti témájú kutatómunka célja: a minimális vízhozam számítási módszereinek továbbfejlesztése a folyók felszín alatti utánpótlódásának felmérése céljából, metodika kidolgozása a folyómedencék vizadó rétegei hidrológiai paramétereinek meghatározására a felszín alatti üzemi vízkészletek számbavétele céljából.

A kutatók elvégezték a vizsgált terület körzetesítését a vízhozamösszetevők szerint, analógvizsgálati és összehasonlítási módszereket alkalmaztak. Számítási módszert dolgoztak ki az eddig nem tanulmányozott folyók és felszín alatti hozzáfolyások egy napi, ill. 10- és 30-napi minimális hozamának, továbbá a vizadó körzetek hidrogeológiai paramétereinek a felszín alatti utánpótlódás adataiból történő kiszámítására. Ezt a számítási metodikát felhasználták a Nyugati-Kaukázuson túl természetes és üzemi felszín alatti vízkészleteinek számbavételére, amelyet a Grúziai Vízépítési Tervező Intézet és a Grúz SZSZK Geológiai Hivatala kapott feladatul.

A kutatási metodikának a kelet-grúziai vízi erőforrások komplex hasznosítási vázlata hidrogeológiai megalapozásánál történt alkalmazása mintegy 850 ezer rubel megtakarítást eredményezett. Az új metodika lehetővé teszi a minimális és a felszín alatti lefolyásnak a gyakorlati igényeknek megfelelő pontosságú objektív becslését, a regionális természetes és üzemi készletek számbavételét speciális, költséges hidrogeológiai kísérleti munkák mellőzésével.

Illusztráció 15, tábl. 16, forrásmunka 109.

SSZ=860739349

TIP=3

CCC 02850057508

Cím: Az Isszik-Kul-tó vízkémiai és mikrobiológiai jellemzőinek vizsgálata

1984

79 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: az Isszik-Kul-tó vize és fenékhordaléka.

Célja: az Isszik-Kul-tó hidrokémiai és mikrobiológiai jellemzőinek tanulmányozása a vízminőség hosszútávú prognosztizálása céljából.

Kutatási módszerek és műszerek: a víz és a fenékhordalék fizikai-kémiai és mikrobiológiai vizsgálata, pH-mérés, fénylektromos koloriméter, ionmérő készülék.

A kutatók kimutatták a szerves és biogén anyagok szezonális és éves változásait, megállapították, hogy az ellenőrzött komponensek alapján a tó hidrokémiai háztartása nem borult fel, ám a legnagyobb antropogén terhelés időszakában romlik a tó vízének állapota. Ajánlásokat dolgoztak ki a tó vízének az elszennyeződéstől való megóvására.

A kutatási eredmények felhasználói: vízügyi tervező és üdülte-
tési szervezetek.

Illusztráció 19, tábl. 12, forrásmunka 32.

SSZ=860738851

TIP=4

CCC 04850013149

Cím: Dnyeperi víztározók sekélyvizeinek bakterioplanktonja

Szerző: Horosih, L.A.

Bibl.: USZSZK TA Hidrobiológiai Kutatóintézete

1985

250 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Kijevi- és a Kremencsugi-víztározó bakterio-
planktonja.

A kutatás célja: a sekélyvizi bakterioplankton főbb szerkezeti
és funkcionális jellemzői sokéves változásainak meghatározása.

Kutatási módszerek: a baktériumtermék Ivanov-féle meghatározása,
Razumov-féle baktériumszámlálás membrános ultrafiltereken stb.

A Dnyeperi víztározókra vonatkozóan először határozták meg a
partsávi plankton főbb összetevőinek arányát és végezték el azok
összehasonlítását a belső víztér hasonló mutatóival. A kutatás
eredményeit felhasználták az Ukrajnai Vízépitési Állami Tervező-
intézet által készített "Víztározók műszaki állapotának és ren-
dezettségének javítása" című tervdokumentum ökológiai ajánlásai-
nak megfogalmazásánál. A bakterioplankton szerkezeti és funkció-
nális mutatóira vonatkozó adatokat felhasználják a víztározók
ökológiai prognosztizálásánál. A kutatás eredményei a vizgazdál-
kodás, a vízépités és a közegészségügy területén hasznosíthatók.

Illusztráció 29, tábl. 53, forrásmunka 270.

SSZ=860738368

TIP=4

CCC 05850001694

Cím: Felszín alatti lefolyások kialakulásának törvényszerűségei
a Bajkál-tó medencéjében

Szerző: Piszarszkij, B. J.

1985

420 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Bajkál-tó medencéje felszín alatti vizeinek
vizsgálata.

Célja: a neotektonikai szempontból aktív területek felszín alatti
vizeinek képződését és térbeli eloszlását meghatározó törvény-

szerűségek feltárása, valamint a Bajkál-tó vízmérleg-összete-vőinek differenciált értékelése.

Kutatási módszerek: helyszíni megfigyelések, hidrogeológiai kut-tak vizsgálata, vízmintavétel, a víz fizikai, kémiai tulajdon-ságainak, gáz- és izotóp összetételének vizsgálata, egyebek közt gázkromatográfiás eljárással.

A kutatók elvégezték a felszín alatti vízfolyások típusbesoro-lását az egyes alkotórészek szerint, új módszereket dolgoztak ki azok értékelésére. Először sikerült bebizonyítani a felszín alatti vízfolyások övezeti jellegét és felállítani annak faktor-modelljét. Bevezették a mélységi vízfolyás fogalmát, értékelték a mélységi vizekben végbemenő hő- és tömegcserét, jellemezték a jelenkori ásványképződés törvényszerűségeit. A kutatók kidol-gozták a felszín alatti vízfolyások középleptéktű térképezésének elvi alapjait, a hegyes-gyűrődéses vidékek természetes felszín alatti vízkészleteinek felmérésére és prognosztizálására szol-gáló metodikát, prognosztizálták a mélységi hőmérsékleti vi-szonyokat stb.

A kutatási eredmények felhasználási területe: SZU Geológiai Mi-nisztériumának, Energetikai és Vízgazdálkodási Minisztériumának intézményei, SZU Állami Hidrometeorológiai Hivatala; felsőfokú szakoktatási intézmények /általános és regionális hidrogeoló-gia, felszín alatti vizek kutatása/.

Illusztráció 35, tábl. 36, forrásmunka 343.

SSZ=860738855

TIP=4

CCC 04850016011

Cím: A Kura--Arakszin-sikság tavai és azok vízmérlege

Szerző: Mamedov, V.A.A.O.

Bibl. Azerbajdzsán SZSZK TA Földrajztudományi Intézete

1985

170 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A Kura--Arakszin-sikság tavai tanulmányozásának célja: a vízi erőforrások mennyiségi-minőségi állapotának, valamint idő- és térbeni változékonyságának vizsgálata; gyakorlati ajánlások kidolgozása a tavak vizének ésszerű hasznosítására és védelmére.

Komplex földrajzi-hidrológiai vizsgálatokat folytattak, melyek során szabványszerű hidrometeorológiai és hidrokémiai megfigye-léseket végeztek a Hidrometeorológiai Állami Bizottság megfigye-lőhálózatának bázisán, egyebek közt GGI-3000, FEK-56M párolgás-mérő alkalmazásával. Modelllezték a lefolyástalan, lefolyásos és váltakozóan lefolyásos tavak víz-, só- és gázháztartásának alakulását e vízgyűjtők és az azokat tápláló folyók különböző hidraulikai kölcsönhatása esetén. A tavak hidrológiai jellem-

zöit felhasználták az Adzsikabul- és Mehman-tó halastóvá történő átalakítását célzó tervek készítésénél.

A kutatási eredmények felhasználói: az Azerbajdzsán SZSZK Vizgazdálkodási Minisztériumának vízépítő és tervező intézetei. A kutatási eredmények alkalmazási területe: vízi erőforrások racionális hasznosítása és megóvása a kiszáradástól ill. az elszennyeződéstől; vizgazdálkodási és vízvédelmi intézkedések tervezése és megvalósítása. A disszertáció ismerteti az arid zóna intenzív antropogén hatás alatt álló tavainak vízmérleg-számításait, s a vízmérleg-összetevők számítási képleteit.

Illusztráció 35, tábl. 32, forrásmunka 95.

SSZ=860739179

TIP=4

CCC 04850015412

Cim: Fenékhordalék-szállítás keresztirányú mederszűkülés esetén

Szerző: Kogan, L.D.

Bibl.: UDN /Népek Barátsága Egyetem/

1985

197 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a fenékhordalék mozgása a vízfolyás keresztirányú szűkülése esetén.

Célja: számítási módszer kidolgozása a hidalatti mederszakaszok deformációjának értékelésére a fenékhordalék szállítás jellemzőinek figyelembe vételével.

Kísérleti vizsgálatokat végeztek hidraulikus csatornában, továbbá természetes megfigyeléseket folytattak mobil vízmérő berendezések és önmerülő barométer alkalmazásával hordalék-mintavétel céljából. Új összefüggéseket tártak fel a nagyméretű hordalék hidraulikai sajátosságainak meghatározására a hordalék-szemcsék alakjának figyelembe vételével, továbbá a hordalékpadok magasságának előrejelzésére; bemutatták miként használható fel a hordalékmozgás vizsgálata a hidalatti folyószakaszok deformációjának kiszámítására. A kutatók kidolgozták a hidátjáróval szűkített folyómeder kimosódásának számítási módszerét a fenékhordalék szállítás figyelembe vételével. Ajánlásokat készítettek a hidnyílások méreteinek kiszámítására a hegyi és előhegyi övezetek folyóinak vonatkozásában.

A kutatási eredmények felhasználói: a Hidrodornii, Szohuzdor-projekt, Hidrotranszmoszt vízügyi és hidépítési tervezőintézetek.

Illusztráció 44, tábl. 13, forrásmunka 130.

SSZ=860739177

TIP=4

CCC 04850015623

Cim: Hosszú hullámok terjedése jéggel borított folyómedrekben

Szerző: Debolszkaja, J. I.

Bibl.: IVP AN SZSZSZR /SZUTA Vizügyi Kutató Intézete/

1985

111 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutató azokkal a hosszúhullámú preturbációkkal foglalkozott, amelyek a vizlépcsők üzemeltetése következtében keletkeznek és terjednek a jégborította folyómedrekben.

A kutatómunka célja: a hosszú hullámok és a jégtakaró kölcsönhatása számítási módszerének kidolgozása. A kutatás során felhasználta a már meglevő számítási módszereket, a jégtakaró fizikai-mechanikai tulajdonságának vizsgálati eredményeit, továbbá fizikai-matematikai modelleket állított fel a jégborította folyómedrek perturbációjának tanulmányozására és e modellel végzett számítások eredményeit összehasonlította a laboratóriumi és naturális mérések adataival. Kidolgozta a vízfolyás hidrodinamikai jellemzőinek számítási módszerét ill. a jégtakaró deformálódásának számítási módszerét és a jégtakaró széttöredezésének kritériumait. A jégtakaró és a hosszúhullámú örvények kölcsönhatásának számítási módszerét felhasználták a szibériai folyók elvezetését célzó tervek készítésénél. A vizlépcsők működése közben keletkező hosszú hullámú perturbációk és a jégtakaró kölcsönhatásának számítási módszere, amely lehetővé teszi a hidrotechnikai létesítmények téli üzemeltetésének hatékonyabbá tételét, felhasználható a jégtakaró tartósságának prognosztizálására is.

A kutatási eredmények hasznosítása révén várhatóan nő a főcsatorna téli üzemeltetésének biztonsága. A kutatási eredmények felhasználói elsősorban a vizügyi tervező és tudományos-kutató intézetek.

Illusztráció 23, forrásmunka 94.

SSZ=860738301

TIP=4

CCC 04850014399

Cim: A hidrogeológiai viszonyok megváltozása a kámai víztározók öntési zónáiban

Szerző: Tyihonov, V. P.

1985

210 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A disszertáció szerzője a víztározók hatásövezetébe tartozó ártéri tereplépcsők alluviális üledékeiben vizsgálta a talajviz mozgását.

Kutatásának célja: a talajviz kémiai összetételét befolyásoló főbb tényezők meghatározása, továbbá módszerek kidolgozása annak felmérésére, milyen kiterjedésű a víztározók hatásterülete a talajvizképződés szempontjából.

Kutatási módszerek: a talajvízszint és a talajviz kémiai összetétele megfigyelési adatainak összegyűjtése és elemzése, szabványos mérőműszerek alkalmazásával. A felszíni és talajvizek, valamint az öntési területek hidraulikus kölcsönhatásának mértékét meghatározó módszerek kidolgozása, továbbá a kámai víztározók partmenti sávjaiban a talajviz kémiai összetételének módosulását előidéző törvényszerűségek feltárása jelentős elméleti tudományos értéket képvisel és újszerűnek tekinthető.

Az öntési területek hidrogeológiai viszonyainak tanulmányozására szolgáló módszereket tudományos és termelő szervezetek egyaránt felhasználhatják. A kutatási eredmények bevezetése az előkutatások stádiumában az időmegtakarítás mellett egyes számítások szerint évi 400-500 ezer rubellel csökkentheti a pénzráfordítást. A kutatás eredményei a víztározók tervezésénél és üzemeltetésénél is jól felhasználhatók.

Illusztráció 44, tábl. 34, forrásmunka 139.

SSZ=860745813

TIP=4

CCC 04860000010

Cim: Szórvány forrásokból a tavakba kerülő biogén anyagok vizsgálata

Szerző: Romanov, V. P.

1985

152 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: biogén anyagok szórvány-forrásai és bejutása a tavakba, intenzív gazdálkodási viszonyok között.

A kutatómunka célja: feltárni a biogén anyagok vándorlásának törvényszerűségeit és meghatározni az elszórt forrásokból a tavakba bejutó foszfor és nitrogén mennyiségi mutatóit.

A kutatómunka során alkalmazták a hidrogeológiai, hidrokémiai, geokémiai és matematikai statisztikai módszereket, ionométereket, hidrológiai és meteorológiai műszereket és berendezéseket. Módszereket dolgoztak ki a tavakba kerülő, szórványos forrásokból származó biogén anyagok meghatározására, valamint a tavak foszfor- és nitrogénterhelésének kiszámítására.

A kutatási eredményeket felhasználják a tavak racionális hasznosítása és védelme terén, a SZUTA Tókutató Intézetének, a vízgazdálkodási, mezőgazdasági és egyéb minisztériumokhoz tartozó szervezetek munkájában.

Illusztráció 30, tábl. 32, forrásmunka 142.

IV. TALAJ ÉS TERMŐFÖLD HASZNOSÍTÁSÁVAL ÉS VÉDELMEVEL FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

SSZ=860742672

TIP=4

CCC 04850017813

Cím: Különböző talajművelési eljárások és tartós műtrágyázás
hatása a talajok tulajdonságaira és a termésre

Szerző: Simanszkajte, D. J.

1985

188 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A disszertáció részletesen foglalkozik a különféle talajművelési eljárásokkal, a tartós trágyázás /istálló- és műtrágya/ hatásával a különböző mechanikai összetételű, eltérő agrokémiai és agrofizikai adottságú talajokra.

A kutatás célja az volt, hogy behatóan tanulmányozzák a trágyázás és a különböző talajművelési eljárások hatását a talajok tulajdonságaira, a mezőgazdasági növények terméshozamára, feltárják a terméshozam és a talaj agrofizikai tulajdonságai közötti összefüggéseket.

Mezei és laboratóriumi vizsgálatokat végeztek, az adatokat a diszperziós analízis, a korreláció és regresszió módszereivel, míg az agrokémiai és agrofizikai vizsgálatokat a hagyományos laboratóriumi módszerekkel végezték el. A Litván SZSZK művelés alatt álló gyepes-glejes könnyű vályogtalajaira meghatározták a legmegfelelőbb művelési módokat, a gyepes-glejes könnyű- és nehéz vályogtalajokra, valamint a homokos agyagtalajokra pedig elméletileg megalapozták a tartós műtrágyázás módszereit. A kutatómunka adatai elméleti alapul szolgálnak a földművelési rendszerek tervezéséhez. A vetés előtti talajművelés minimalizálása 10-15 % -kal csökkentette a munkaráfordítást.

A kutatási eredmények felhasználhatók a különböző litvániai talajzónák művelési és trágyázási rendszereinek kidolgozásához. A helyi talajadottságokból kiindulva megállapították, hogy a vetés előtti műveléshez célszerű 8-10 cm-es talajmarást alkalmazni. A kutatási eredmények lehetővé teszik a differenciáltabb trágyázást a talaj típusától és mechanikai összetételétől függően.

Illusztráció 5, tábl. 52, forrásmunka 241.

SSZ=860746266

TIP=4

CCC 04860000206

Cím: Társult nitrogénlekötés és nitrogénelvonás a gyepes-podzolos talajokban tartós műtrágyázás mellett

Szerző: Sztjepanov, A.L.

1985

128 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás témája: a gyepes-podzolos talajok szántási szintjének nitrogénlekötő és nitrogénelvonó aktivitása.

A kutatómunka célja: a társult nitrogénlekötés és -elvonás produktivitásának meghatározása és a gáznemű nitrogénveszteség felmérése a különböző fajtajú és adagolású nitrogénes műtrágyázás viszonyai között.

A vegetációs kísérletek során a nitrogénlekötés aktivitását acetilénos módszerrel határozták meg, a nitrogénelvonás mértékét pedig FROM-41, FROM-42 készüléken, láng-ionizáló és termisztoros detektorokkal állapították meg. Kimutatták, hogy a karbamid-formaldehides műtrágyák erőteljes lassító hatással vannak a talaj nitrogénlekötő képességére, és ezeknél a változatoknál a legmagasabb a nitrogénelvonás aktivitása. A kutatók megállapították az ásványi nitrogén azon dózisát /mgN/kg/, amely biztosítja a nitrogénlekötési és -elvonási folyamatok optimális arányát a gyepes-podzolos talajokban.

A kutatási anyagokat felhasználják a Moszkvai Állami Egyetem Talajtani Karán folyó talajbiológiai és agrokémiai előadásorozatokhoz. Szélesebb alkalmazási terület: talaj-mikrobiológia, agrokémia, talajkutatás.

Illusztráció 11, tábl. 19, forrásmunka 244.

SSZ=860746263

TIP=4

CCC 04860000104

Cím: Dagesztán síkvidéki területei öntözött talajainak minőségi értékelése

Szerző: Alicsajev, M. M.

1985

166 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: Dagesztán síkvidéki gesztenyebarna, rétigesztenyebarna szántóföldi talajai.

A kutatás célja: a síkvidéki öntözött talajok minőségi értékelése a talajok tulajdonságairól és termőképességéről a közvetlen számbavétel módszerével kapott adatok alapján, továbbá a talajok tényleges termőképességi állapotának meghatározása.

Kutatási módszerek: talaj- és növényminták fizikai-kémiai analízise, mezei, laboratóriumi és termesztési kísérletek folytatása.

A síkvidéki Dagesztán öntözött talajairól először készült ilyen jellegű és módszerű minőségi értékelés. A kutatók kidolgozták a talajminősítés kritériumait és elkészítették a talajértékelési skálát. Korrekciós együtthatókat állapítottak meg a talajok elszikesedettségeknek és szencseszerkezetének összetételére.

A kutatók által készített talajértékelési térképek az egyes közigazgatási körzetek szerint minősítik a talajokat és jelölik ki a racionális hasznosítás módjait.

A kutatási eredmények gyakorlati alkalmazásra találtak Dagesztán síkvidéki mezőgazdasági zónáiban és a mezőgazdaság kemizálásának köztársasági kutató-tervező intézetében.

Illusztráció 7, tábl. 26, forrásmunka 178.

SSZ=860731186

TIP=4

CCC 04850012011

Cím: Kilúgozódott csernozjomok termőképességének agrokémiai és biológiai mutatóiban az intenzív mezőgazdasági hasznosítás következtében végbemenő változások

Szerző: Gjevjatova, T.A.

1985

169 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutató a központi csernozjomos övezet kilúgozódott talajait vizsgálta azzal a céllal, hogy feltárja az agroökológiai tényezők /műtrágyázás és vetésforgók/ hatását a kilúgozódott csernozjomok termőképességének biológiai és agrokémiai mutatóira, valamint a mezőgazdasági növények termés hozamára.

Terepvizsgálatokat és laboratóriumi kísérleteket végeztek. A központi csernozjomos övezet vonatkozásában először tanulmányozták behatóan a talajok fermentációs aktivitásának dinamikáját a különböző műtrágyafajtákkal végzett hosszú időtartamú kísérletek viszonyai között. Kimutatták, hogy a csernozjomok különböző agrotechnikai rendszerekben történő hasznosítása megváltoztatja a talajban végbemenő biokémiai folyamatok paramétereit, a talajok fermentációs aktivitása pedig az effektív termőképesség szintjét jellemzi.

A kutatások eredményeit felhasználták a cukorrépa műtrágyázási normatíváinak kidolgozásánál és a gyakorlatban alkalmazzák a Voronyezs területi Roszija Kolhozban, mintegy 400 rub./ha megtakarítást érve el. A kutatási eredmények közvetlen alkalmazási területe: cukorrépatermesztés a központi csernozjomos övezet kilúgozódott talajain.

Illusztráció 7, tábl. 36, forrásmunka 249.

SSZ=860739822

TIP=4

CCC 04850018869

Cim: Az észak-kazahsztáni termőszikek genetikai és meliorációs sajátosságai

Szerző: Ljulineckij, A.L.

1985

175 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a negyedkori üledékeken, paleogén-neogén agyagokon és kaolinos porladó rétegekben képződött csernozjomos zóna és sötét-gesztenyebarna alzóna szolonyecei.

A kutatás célja: a különböző talajképző kőzetekben kifejlődött szolonyecék genetikai sajátosságainak összehasonlító vizsgálata.

Helyszini és laboratóriumi vizsgálati módszerekkel tanulmányozták a talajok hidrofizikai és fizikai-kémiai tulajdonságait, továbbá felhasználták a variációs statisztika, a röntgen-difraktoметрия vizsgálati módszereit, Dron-2 berendezés és derivatográf segítségével. Kimutatták, hogy jelentős eltérések vannak paleogén-neogén agyagokon, negyedkori üledékes kőzetekben és kaolinos mállási rétegekből kifejlődött szolonyecék tulajdonságaiban. Javaslatokat tettek a szolonyecék /termőszikek/ osztályozásának tökéletesítésére, és kidolgozták azok diagnosztizálásának kritériumait.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: talajjavítási munkák és tudományos vizsgálatok a szolonyeces talajokon. A kutatók hatékony módszereket dolgoztak ki és javasolnak bevezetni az őskori kőzeteken képződött termőszikek hasznosítására.

Illusztráció 12, tábl. 41, forrásmunka 250.

SSZ=860742302

TIP=4

CCC 04850017071

Cim: Az Alsó-Don völgyének talajait befolyásoló antropogén hatások

Szerző: Gurov, A.F.

1985

223 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Az Alsó-Don völgyében végzett kutatások célja: a talajok genetikai-földrajzi és meliorációs elemzése, valamint a talajok antropogén módosulásának vizsgálata.

A kutatómunka során kémiai analitikai és mikromorfológiai módszereket, polarizációs mikroszkópot, ESZ-1010-es számítógépet alkalmaztak.

Felmérték az antropogén tényező hatására a talajokban végbemennő változásokat és megállapították a Don árterületének elsztyepesedését. A talajjavítási munkálatoknak a talajokra gyakorolt hatásával kapcsolatos mennyiségi adatokat a SZUTA Vízügyi Problémákkal foglalkozó kutatóintézetében a hasonló irányú kutatásokban használják fel.

A kutatási eredmények gyakorlati alkalmazást nyernek az Alsó-Don völgyében folyó talajjavítási munkálatok tervezésében. A kutatók elkészítették a talajoknak az antropogén hatással szembeni ellenállóképességük szerinti osztályozását. Térképet állítottak össze a humusztartalom ingadozásáról a csernozjonok szántórétegében.

Illusztráció 37, tábl. 40, forrásmunka 256.

SSZ=860739144

TIP=4

CCC 04850015011

Cím: A Marmaik folyó medencéjének talajai és azok racionális hasznosítása

Szerző: Makszapetyjan, Sz.J.

Bibl.: Grúziai Talajtani, Agrokémiai és Meliorációs Kutatóintézet
1985 171 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Marmarik folyó medencéje /Örmény SZSZK, raz-dani járás/.

A kutatás célja: intézkedések kidolgozása a talajok védelmére, termőképességük fokozására és a termőföld racionális hasznosítására az adott térségben. A nagyléptékű talaj-térképek készítésének és alkalmazásának ma érvényes metodikájának /1976/ megfelelően végezték el a talajok eróziós vizsgálatát és 1:25000 léptékű térképezését. A talajminták elemzését az erre elfogadott metodika szerint végezték el.

A Marmaik folyó medencéjére vonatkozóan először készítettek hasonló talajeroziós térképet. A kutatók tanulmányozták a talajok genetikai-földrajzi és agronómiai sajátosságait. 7377 hektáron komplex talajvédelmi intézkedéseket hajtottak végre. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a talajok térképezése, osztályozása és diagnosztizálása, mezőgazdasági termőföldek, általános és termőföld-készletek racionális hasznosítása és védelme. Az agrotechnikai, műveléstechnikai, eróziógátló és védő-erdősítési intézkedések elősegítik az erdők és mezőgazdasági földek területének növelését, a termőföld racionális hasznosítását az adott térségben.

Illusztráció 13, tábl. 34, forrásmunka 179.

SSZ=860726618

TIP=4

CCC 04850013548

Cím: A malisevi polimetallikus érclelőhely leművelt fejtéseinek rekultivációja mezőgazdasági növénytermesztés céljából

Szerző: Voloh, P.V.

1965

204 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás alanyai: közönséges csernozjom feltöltött termőrétege, lösszerű vályogtalajok, őszi búza, árpa és lucernavetések.

A kutatás célja: racionális hasznosítású rekultivált földterületek kialakításának tudományos megalapozása és mezőgazdasági növénytermesztés kezdeményezése a Verhnyednyeprovskiji Bányászati és Kohászati Kombinát leművelt fejtésein.

Kutatási módszerek: mezei, vegetációs és laboratóriumi kísérletek, fizikai és agrokémiai analizisek.

A rekultivált földek termőképességének meghatározásához nemcsak a humusztartalmat és a főbb tápelemeket vették alapul, hanem a növénytermesztés biológiai sajátosságait is. A rekultivált területeken az ásványi műtrágyák hatékonyabban alkalmazhatók, mint a zónális talajokon. A Dnyepreopetrovskiji Mezőgazdasági Kutatóintézet ajánlásai alapján a Verhnyednyeprovskiji Kombinát területén 188 ha lepusztult földet tettek alkalmassá szántóföldi növénytermesztésre. A gazdasági nyereség 230-500 rub/ha. A kutatási eredményeket a fent említett Kombináton kívül más bányáknak is eredményesen hasznosíthatják az Ukrán SZSZK sztyeppés vidékein, akár csak a Dnyepropetrovskiji terület gazdaságai. A kutatási eredmények alapján megállapítható, hogy a bányaművelés miatt lepusztult földek helyreállításának legracionálisabb módja az, ha a lösszerű homokos agyagtalajokat kb. 50 cm-es termőréteggel töltik fel.

Illusztráció 17, tábl. 33, forrásmunka 292.

SSZ=860739092

TIP=4

CCC 04850015729

Cím: A talajtakaró szerkezete - a racionális földhasznosítás alapja

Szerző: Nyikityina, A.Ny.

Bibl.: BELNIIPA /Belorussziai Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet/

1985

202 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Belorusz SZSZK központi részének talajtakarója.

A kutatás célja az volt, hogy a talajtakaró szerkezetének tanulmányozása alapján kimutassák azokat a tényezőket, amelyek megnehezítik a földterületek intenzív mezőgazdasági hasznosítását.

Összehasonlító földrajzi és térképmérési vizsgálatokat végeztek. Kidolgozták a talajtakaró inhomogenitása mennyiségi vizsgálatának elméleti és metodikai alapjait. Egyebek között metodikát dolgoztak ki a talajtakaró szerkezetének vizsgálatára, és elkészítették a Minszk terület talajszerkezeti térképét, valamint a talajtípus-térképet.

A kutatási eredményeket a "Belorussziai talajok ellentétességének skálája" c. tanulmányban foglalták össze. Az ebben megfogalmazott gyakorlati javaslatokat felhasználták a belorusszai talajok termőképességének fokozását célzó intézkedések kidolgozásához. A kutatási eredmények hasznosítása növeli a talajerőforrások kihasználásának hatékonyságát.

Illusztráció 21, tábl. 23, forrásmunka 211.

SSZ=860731325

TIP=4

CCC 04850013601

Cím: Humusz és nitrogén a közönséges micelláris-karbonátos csernozjomokban

Szerző: Novikov, A.A.

1985

159 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Rosztov terület közönség^{es} micelláris-karbonátos csernozjomos talajai.

A kutatómunka célja: a talaj humusz- és nitrogéntartalmának és a trágyázás hatására végbemenő változásainak tanulmányozása, a nitrogén-, foszfor- és kálium-mérleg meghatározása.

Mezei és laboratóriumi kísérleteket végeztek a kapott eredmények matematikai feldolgozásával. A Rosztov terület talajviszonyaira először határozták meg a főbb talajtípusok humusz- és nitrogéntartalmát és annak változásait a mérsékelt és rendszeres trágyázás feltételei mellett. Kiszámították a talajok tápanyagmérlegét. A kutatási eredményeket felhasználták a földművelés övezeti rendszereinek, a műtrágyafélék alkalmazására vonatkozó ajánlásoknak a kidolgozásánál. A kutatók által javasolt trágyázási rendszer hektáronként 23-25 rubel tiszta nyereséget biztosít.

A kutatási eredmények elsősorban a Rosztov terület Azov-melléki és déli zónáiban hasznosíthatók. A kutatók ajánlása szerint a vizsgálati eredmények és tápanyagmérleg-adatok felhasználhatók a vetésforgókon belüli trágyaadagolás kiszámítására és a talajok termőképességének folyamatos ellenőrzésére.

Illusztráció 7, tábl. 31, forrásmunka 164.

V. ERDŐK TELEPÍTÉSÉVEL, HASZNOSÍTÁSÁVAL ÉS VÉDELMEVEL FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

SSZ=860742747

TIP=4

CCC 04850018645

Cim: A Csujszik-völgy mezővédő erdősávjai és azok hatékonysága

Szerző: Onyiscsenko, L. P.

1985

237 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a Kirgiz SZSZK Csujszik-völgyének mezővédő erdősáv-rendszereit tanulmányozta azzal a céllal, hogy bemutassa az erdősávok mai állapotát, növekedését és a különböző fafajták fejlődését; megvizsgálja az erdősávok hatását a mikroklimára és az erdősávokkal körülvett mezőkön termesztett növények termésához; értékelje a mezővédő erdőtelepítés hatékonyságát a Csujszik-völgyben folyó öntözéses földművelés fejlesztésében.

A vizsgálatok során bőséges adatmennyiséget gyűjtöttek össze a kirgizikai erdősávok fafajtainak növekedéséről és a gyökérrendszereknek a kiterjedéséről, tanulmányozták a mezővédő erdőtelepítés talajjavítási és gazdasági hatékonyságát az öntözéses földművelés szempontjából. A kutató javaslatokat tett az erdősávok telepítési orientációjára a Csujszik-völgy három kiemelt körzetében, továbbá ajánlásokat dolgozott ki a megfelelőbb faállomány kiválasztására. Gazdasági számításokat végzett a mezővédő erdőtelepítés hatékonyságára a Csujszik-völgyben folyó öntözéses földművelés szempontjából.

A kutatási eredmények felhasználhatók a mező- és erdőgazdaság, a természetvédelem területén és elősegítik a mezővédő erdőtelepítés hatékonyságának növelését.

Illusztráció 28, tábl. 47, forrásmunka 233.

SSZ=860731246

TIP=4

CCC 05850001171

Cim: A gazdálkodás tudományos alapjai Grúzia hegyvidéki vízmegtartó erdőtelepítésein

Szerző: Csagelisvili, R.G.

1985

439 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A grúziai hegyvidék sötét tülevelű és bükkös-gesztenyés erdeiben végzett felmérések célja: a vízmegtartó védőerdősítés tudományos gazdálkodási alapjainak kidolgozása.

Kutatási módszerek: az erdészeti hidrogeológia, talajjavítás és erdőbecslés általános elfogadott módszerei, a hidrológiai kutatásokhoz használatos szabványos műszerek alkalmazásával.

A disszertáció szerzője tudományosan alátámasztotta a hegyvidéki ökoszisztemekre vonatkozó Morozov-féle tézist, miszerint "az erdő - földrajzi jelenség". Grúzia hegyvidéki erdőiségeiben először végezték el az erdő védőfunkcióinak komplex vizsgálatát és határozták meg annak mennyiségi paramétereit. A kutatás eredményei alapul szolgáltak a grúz hegyvidéki erdők racionális hasznosítására és az alapvető rendeltetésű fakivágások előírásainak meghatározására vonatkozó általános tervdokumentáció összeállításához.

A kutatás eredményei széleskörű alkalmazásra találtak a Grúz SZSZK Erdőgazdasági Minisztériumának intézményrendszerében. Ezen kívül jól alkalmazhatók a Kaukázus, a Krim-félsziget és a Kárpátok erdőiségeiben.

Illusztráció 47, tábl. 89, forrásmunka 449.

SSZ=860726479

TIP=4

CCC 04850012/39

Cím: Az ipari szennyezés hatása a Szovjetunió európai részén elterülő tajgai lucfenyvesek biológiai sajátosságaira

Szerző: Rak, L.D.

1985

176 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatómunka célja: felmérni a kéndioxid és más káros szennyező anyagok hatását az európai, a szibériai és a finn lucfenyő biológiai sajátosságainak változásaira a SZU európai részén elterülő tűlevelű tajgai erdőiségekben.

Kutatási módszerek és eszközök: morfológiai, élettani és biokémiai vizsgálatok; SZF-lő szinképfénymérő, BIOLAN-A fénymikroszkóp, T-24-es centrifuga, MP-24-es elektromos kemence.

A vizsgálatok kimutatták a Pincea-faj képviselőinek korábban ismeretlen reakcióit az ipari szennyezőanyagok különböző típusaira /kéndioxid, nehézfémekkel párosulva, kéndioxid és alkáliföldfémek oxidjai/. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a természetes fitocönózisok állapotában végbemenő változások prognosztizálása, iparvállalatok működésének hatáskörzetében. A tűlevelű fafajták életműködési folyamatainak fiziológiai-biokémiai és élettani-morfológiai paraméterei felhasználhatók az ipari szennyezés felmérését célzó biomonitoring és fitoindikáció területén. A kutatók meghatározták a lucfenyő-fajták természetes növekedési feltételek közötti károsodásának jellegét és szakaszosságát, új ismeretekkel támasztották alá a lucfenyő alkalmazkodásának lehetőségeit a levegő elszennyeződésének

viszonyai között. Megvizsgálták továbbá, milyen lehetőségek vannak a lucfenyő-állomány károsodásának korai diagnosztizálására az iparilag szennyezett körzetekben.

Illusztráció 16, tábl. 26, forrásmunka 185.

SSZ=860739132

TIP=4

CCC 04850016420

Cim: Optimális fajtaösszetétel és -telepítés az ukrainai erdősztyeppe vegyes tölgyeseiben

Szerző: Ignatyenko, V.A.

Bibl.: UKRNJILHA /Ukrainai Erdőgazdasági és Véderdősitési Tudományos Kutatóintézet/

1985

166 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a különböző fajtaösszetételű telepítések, vegyítési és elhelyezési sémák.

A kutatómunka célja: a tölgyesek optimális összetételének és faállomány-sűrűségének meghatározása a friss telepítésű kőris-sel-hárssal kevert tölgyesekben.

Erdőbecslési, talaj-agrokémiai, ökológiai vizsgálatokkal és matematikai statisztikai módszerekkel határozták meg a vegyes telepítések optimális összetételét és sűrűségét, a fitomassza szerkezetét és készleteit. Az ezzel kapcsolatos ajánlásokat elsőként a Szumi Területi Erdőgazdasági Igazgatóság vezette be az új erdőtelepítéseken. Az ajánlások realizálása 20%-kal növeli a tölgyerdők produktivitását és gazdasági hatékonyságát.

A kutatások eredményei az Ukrán SZSZK balparti erdősztyeppeinek egész területén felhasználhatók.

Illusztráció 15, tábl. 31, forrásmunka 156.

SSZ=860724650

TIP=4

CCC 04850017296

Cim: Keménylevelű fafajták erdei készleteinek jobb hasznosítása a központi csernozjomos gazdasági körzet viszonyai között

Szerző: Janisev, V.I.

1985

202 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a központi csernozjomos gazdasági vidék erdei erőforrásai.

Célja: a fakészletek és a tölgyerdő-telepítésre alkalmas területek jobb hasznosítási lehetőségeinek feltárása, a még kihasználatlan tartalékok számbavétele.

Rendszerelemzési, gazdasági-statisztikai, gazdasági-matematikai és egyéb módszerek segítségével meghatározták az erdei erőforrások kihasználásának mértékét jellemző mutatókat; ajánlásokat dolgoztak ki az erdőtelepítésre alkalmas földek számbavételére, a faanyagkitermelés fejlesztésére. A kutatási eredményeket a Dél-Keleti Erdészeti Igazgatóság felhasználta a Voronyezs területi erdőgazdálkodás fejlesztési tervének összeállításához.

Összefoglalóan: a kutatási anyag ismerteti a keménylevelű fafajták erdei készleteinek hatékonyabb kihasználására, a tölgyerdősítésre alkalmas területek alaposabb számbavételére kínálkozó lehetőségeket.

Illusztráció 4, tábl. 50, forrásmunka 149.

SSZ=860742684

TIP=4

CCC 04850016126

Cim: Fenyőfélék termesztésének célprogramjai és a növedék erdőbecslési törvényszerűségei az ukrainai erdősztyeppe viszonyai között

Szerző: Popkov, M.J.

1985

297 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző részletesen megvizsgálta az ukrainai erdősztyeppe fakitermelő gazdaságaiban folyó gyéritési munkákat.

A kutatás célja az volt, hogy behatóan tanulmányozza és mennyiségileg értékelje a fenyőfajták összetételének és növekedésének törvényszerűségeit, tudományos megalapozza a gyéritésekkel kapcsolatos célprogramokat.

Erdőbecslési, faismerettani, statisztikai és matematikai modellezési módszerek, számítógépes adatfeldolgozás segítségével új módszereket dolgozott ki a fenyőerdők állapotának értékelésére és a növekedés prognosztizálására különböző gyéritési rendszerek feltételei között.

A kutatási eredmények felhasználói: a fakitermelési ágazat tervező és tudományos intézményei; erdőgazdasági vállalatok. A gyéritési célprogramok lehetővé teszik az áterdőlések hosszútávú tervezésére való áttérést.

Illusztráció 43, tábl. 27, forrásmunka 285.

SSZ=860807013

TIP=3

CSEH 08544078

Cim: Erdei faanyag másodlagos biomasszaforrásainak felhasználása

Szerző: Ilavsky, J.

1984

106 old.

Csoport: B

Nyelv: 605

A kutatási jelentés új lehetőségeket tár fel a fakitermelési technológia továbbfejlesztésére a felújításra kijelölt területeken, traktorok és drótkötélpályás gépezetek számára hozzáférhető körzetekben; részletesen foglalkozik az erdeti biomassza általános hasznosításával, a faanyag leszállításának megoldásaival, továbbá a biomassza egyes alkotórészeinek ipari, takarmánygyártási és energetikai hasznosításával, ugyyszintén a biomassza-készletezésnek az erdei talajok állapotára gyakorolt hatásával. A bevezetésre ajánlott technológiai eljárásokhoz megadja a gépek műszaki megoldásaira, valamint a funkcionális modellek legyártására vonatkozó útmutatásokat.

SSZ=860807073

TIP=3

CSEH 08544109

Cim: A Szlovák Szocialista Köztársaság imissziósan károsodott erdőségei

Szerző: Sobocky, E.

1984

106 old.

Csoport: B

Nyelv: 605

A kutatási jelentés ismerteti az ipari szennyeződések által legnagyobb mértékben károsodott szlovákai erdőtelepítések diagnosztizálásának, főként kémiai analízisének eredményeit. A kutatók tanulmányozták a magnezit-üzemek körzetében elterülő, legsúlyosabban fertőzött erdőségekben való optimális gazdálkodás módszereit. A szlovákiai erdőségek imisszió-károsodásnak kitett körzeteire vonatkozó adatokat metodikai előírásokban foglalták össze az ilyen jellegű károsodást szenvedett erdők hasznosítására vonatkozóan.

A kutatómunka tárgya: a Narocs-tó medencéjének növényvilága és rekreációs erőforrásai.

Célja: a vizgyűjtő-terület természeti adottságainak és növény-társulásainak geobotanikai tanulmányozása, valamint a rekreációs terheléssel szemben ellenálló tájegységek kialakulásának sajátosságai.

Stacioner, geobotanikai, agrokémiai és szinképelemzési módszerek segítségével a tómedencéről először készült olyan sokoldalú és komplex geobotanikai, esztétikai és közegészségügyi jellemzés, amely megfelelő elméleti alapul szolgál a Narocs-tó vizgyűjtő területének funkcionális övezetbeosztásához, a rekreációs erőforrások racionális hasznosításának és védelmének megszervezéséhez. A kutatók kidolgozták a rekreációs hasznosítású erdők kezelésének alapelveit és formáit.

A kutatás legfontosabb eredményeit felhasználták a térség természeti erőforrásainak komplex hasznosítására vonatkozó tervek kidolgozásánál. A Narocs-tó növényvilágáról készített térképet átadták a belorussziai BELNIIPGRADSZTROJ-nak /Belorussziai Központi Városépítési Tudományos Kutatóintézet/.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: geobotanika, erdő- és parkerdőgazdaság, rekreációs tervezés.

Illusztráció 26, tábl. 33, forrásmunka 225.

SSZ=860728946

TIP=3

CCC 02850011830

Cím: Az Észak-Kaukázus és a Kaukázusontúl jódos-brómos ivóvizeinek hidrogeológiai és biológiai sajátosságai

Bibl. CNIIF

1985

97 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatási jelentés szerzői az Észak-Kaukázus és a Kaukázusontúl jód- és brómtartalmú gyógyvizeinek tulajdonságait vizsgálták azzal a céllal, hogy komplex /hidrogeológiai és biológiai/ értékelést készítsenek el a térség ezen erőforrásairól.

Behatóan tanulmányozták a rendelkezésre álló szakirodalmat és tényanyagot; kísérleti kutatásokat /morfológiai, biokémiai/ végeztek. Tudományosan alátámasztott ajánlásokat dolgoztak ki az adott térség jód- és brómtartalmú gyógyvizeinek szélesebb körű és hatékonyabb gyógyüdültetési hasznosítására, összehasonlító értékelést készítettek a Hodizsenszkaja és a Kudepszta elnevezésű jódos-brómos vizek biológiai hatásmechanizmusáról.

A kutatási eredmények felhasználói: az egészségügyi tárca, a Központi Gyógyüdültetési Tanács, az élelmiszeripar illetékes szervezetei, valamint az egészségügyi intézmények.

Illusztráció 10, tábl. 16, forrásmunka 38.

SSZ=860728945

TIP=3

CCC 02850009302

Cim: A Kemerovoi terület gyógyüdültetésre alkalmas területeinek geokémiai jellemzése

Bibl. NIIKIF

1984

155 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Kemerovoi terület ásványviz-lelőhelyei, tőzeg-, szapropél- és szulfidos gyógyiszapjai.

A kutatás célja: a terület perspektivikus ásványviz- és gyógyiszap-lelőhelyeinek geokémiai és balneológiai értékelése.

Kutatási eszközök: műszeres vizsgálatok hagyományos módszerekkel; FPA-1 láng-fotométer, LHM-8MD kromatográf, KFCMC-2 koloriméter, P-7 polarográf, PH-121 és PH-340 típusu pH-mérőkészülékek, EV-74-es ionométer.

A kutatók kimutatták a terszinszki és boriszovi lelőhelyeken található ásványvizforrások minőségi összetételének stabilitását, értékelést készítettek az iszaplelőhelyek jelenlegi állapotáról, új adatokat gyűjtöttek a terület rekreációs erőforrásairól. Ajánlásokat tettek a Kemerovoi terület természetes gyógyüdültetési erőforrásainak racionális hasznosítására. A kutatási jelentés tartalmazza a Kemerovo terület gyógyüdültetési-rekreációs célú körzetbeosztásának vázlatát.

A kutatási eredményeket felhasználhatják a szanatóriumok, gyógyüdülők és egyéb gyógyintézmények.

Illusztráció 27, tábl. 21, forrásmunka 124.

SSZ=860736141

TIP=3

CCC 02850048450

Cim: A Kis-Kaukázus központi része üdülési és rekreációs lehetőségeinek komplex vizsgálata

Bibl. NIIKIF

1985

85 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatási jelentés felméri a Kis-Kaukázus üdülési objektumainak gyakorlati értékét az üdülőhelyek és turisztikai központok továbbfejlesztésének szempontjából.

A kutatók azt a célt tűzték maguk elé, hogy új adatokat gyűjtsenek és pontosítsák korábbi ismereteiket a Kis-Kaukázus központi hegyvidéki körzeteiben levő rekreációs erőforrásokról. Egyebek között jelentős ásványvizkészleteket fedeztek fel a régió több körzetében. Részletes jellemzést készítettek az éghajlat összes alapvető összetevőjéről; elvégezték e térség üdülőhelykutatói célú körzetesítését.

Illusztráció 3, tábl. 27, forrásmunka 34.

VII. A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK TÉMAKÖRÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ
INTERDISZCIPLINÁRIS REFERÁTUMOK

SSZ=

SSZ=860742601

TIP=4

CCC 04850018447

Cím: A kőolaj szerepe az ókori előázsiai és egyiptomi társadalmak gazdasági és kulturális életében

Szerző: Vasszojevics, A. L.

1985

194 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A disszertáció szerzője alapos vizsgálatokat végzett annak felderítésére, milyen szerepet töltöttek be a kőolajok és a mesterséges helyettesítő anyagok az ókori előázsiai és egyiptomi társadalmakban. Behatóan tanulmányozta az összes hozzáférhető írásos dokumentumot a közel- és közép-keleti kőolajbányászatról és -felhasználásról /az i.e.III. évezredtől az i.sz.VI.évezredig/ annak érdekében, hogy megállapítsa, hogyan is kezdődött bolygónk olajkincseinek kiaknázása. A szerző a szovjet és a külföldi történeti földrajz tudósai közül elsőként vizsgálta meg a kőolaj szerepét az ókori előázsiai és egyiptomi társadalmak gazdasági és kulturális életében, bemutatta a közel- és közép-keleti olajkincsek kiaknázásának történetében elkülöníthető legfontosabb szakaszokat. A disszertáció szerzője elsőként adott helyes értelmezést bizonyos ékirásos szövegekről, továbbá bebizonyította azt a tényt, hogy az ókori emberek ismerték és alkalmazták a koaguláció elvét a tengeri olajbányászatban. Megállapította azt is, hogy az ókor és a középkor határán jelentek meg az első mesterséges /növényi olajokból előállított/ kőolajhelyettesítő anyagok.

A kutatási eredmények felhasználói: a SZU tárcaközi közzéttni bizottsága, a SZUTA kutatóintézetek, az akadémiai kiadó stb. Ezen kívül a kutatás eredményei egyetemi tananyagként is felhasználhatók.

Illusztráció 2, forrásmunka 67.

SSZ=860742308

TIP=4

CCC 04850018715

Cím: Ökológiai tényezők számbavétele a regionális gazdasági fejlesztés tervezésében

Szerző: Szinelnyikov-Murilev, Sz.G.

1985

208 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a régió - mint egységes ökológiai-szociális-gazdasági rendszer.

A kutatás célja: módszerek kidolgozása a természeti környezetre ható tényezők meghatározására a regionális gazdasági fejlesztési terv ökológiai kiegyensúlyozottságának biztosítása céljából.

A kutatómunka során felhasználták a gazdasági-matematikai módszereket és modelleket, a számítógépes programozás és adatfeldolgozás módszereit. A környezeti hatások többkritériumos optimalizálásának alapján új módszert dolgoztak ki az ökológiai tényezők számbavételére, továbbfejlesztették a természetgazdálkodás gazdasági értékelésének metodológiáját. Az elméleti tételeket felhasználták a természeti erőforrások gazdasági értékelési metodikájának összeállításához, valamint a Moszkvai Állami Egyetemen az operációkutatási tananyag kiegészítésére.

A kutatás eredményeként kidolgozott módszerek alkalmazása lehetővé teszi, hogy az ökológiai dinamikai tényezők figyelembevételével lényegesen megalapozottabban tervezzék meg az egyes régiók gazdasági fejlesztését. Ezeket a módszereket a területi tervezés előkészítő kutatásainak stádiumában célszerű felhasználni.

Összefoglalva: kidolgozták a regionális népgazdaságfejlesztési tervek ökológiai kiegyensúlyozottságának biztosítását célzó metodikát; gyakorlati ajánlásokat tettek az ökológiai tényezők bekapcsolására a gazdasági fejlesztési tervezésben.

Illusztráció 13, tábl. 7, forrásmunka 246.

SSZ=860742311

TIP=4

CCC 05850001935

Cim: A termőföld hasznosításának és védelmének gazdasági problémái Ukrajnában

Szerző: Novakovszkij, L.J.

1985

337 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: az Ukrán SZSZK földalapja.

Célja: a legteljesebb, legésszerűbb és leghatékonyabb földhasználat és földvédelem metodológiai elveinek és metodikai tételeinek kidolgozása.

Kutatási módszerek: gazdasági-statisztikai és mérlegszámítások, kísérleti vizsgálatok.

Kijelölték a földalap jobb felhasználásának és védelmének fő irányait, kidolgozták a földhasználat elemzésének, a földhasznosítás és -védelem továbbfejlesztésének, a nagy termőképességű területek védelmének módszereit. A metodikai ajánlások bevezetése évi 920 ezer rubel gazdasági hasznot eredményezett. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a termőföld-készletek tervezése és szabályozása, földvédelmi intézkedések tervezése, felsőfokú szakoktatás. A kutatók metódikát készítettek a földkivonásból származó mezőgazdasági veszteségek felmérésére, a területrendezési tervek, eróziógátló intézkedési tervek összeállítására.

Illusztráció 2, tábl. 25, forrásmunka 237.

SSZ=860737148

TIP=4

CCC 04850015628

Cim: A növényvédőszer okozta környezetszennyezés jogi szabályozásának kérdései

Szerző: Kozir, O.M.

1985

231 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A disszertáció a mezőgazdasági növényvédőszer okozta környezetszennyezés elleni védekezés jogi szabályozásának kérdéseivel foglalkozik.

A kutatómunka célja az volt, hogy gyakorlati ajánlásokat dolgozzanak ki a növényvédőszer hatásával szembeni jogi védelemre vonatkozóan. Meghatározták a növényvédőszer használatát szabályozó ökológiai-jogi alapelveket, kijelölték a növényvédőszerrel szembeni - környezetvédelemmel összefüggő - jogalkotás, ökológiai ellenőrzés és felelősségmegállapítás továbbfejlesztésének fő irányait. Elemezték a külföldi országok hasonló irányú jogvédelmének tapasztalatait. Ajánlásokat terjesztettek elő a mezőgazdasági környezetvédelemmel /egyebek közt a gyomirtószer elleni védekezéssel/ kapcsolatos kormányrendelet kiadására; környezetminőségi szabványok kidolgozására minden használatban levő növényvédőszerre és az újak csakis e szabványnak való megfelelés esetén történő engedélyezésére; a növényvédőszer különösen veszélyes voltának elismerésére a kártérítési kérdések megoldásánál.

A jelenlegi jogszabályok tökéletesítésére tett javaslatokat nyilvántartásba vette a Szovjet Törvényhozás Központi Tudományos Kutatóintézete.

A kutatás eredményeinek alkalmazási területe: a Szovjetunióhozimija egyesülés /Növényvédelmi Központ/ tevékenysége; a természetvédelmi törvényhozás továbbfejlesztése; tudományos kutató munka; felsőfokú oktatási intézmények stb.

Forrásmunka 288.

SSZ=860744927

TIP=4

CCC 05850002001

Cim: Éghető ásványok molekuláris biogeokémiája

Szerző: Lejzman, I.J.

1985

562 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: biomolekulák a bioszféra ökörendszereiben, fosszilis vegyületek az üledékekben, kőzetekben és éghető ásványokban.

A kutatás célja: a molekuláris biogeokémia alaptételeinek kidolgozása és azok felhasználása a kőolaj és a szilárd éghető ásványok összetételének és keletkezésének megismerésében.

Geokémiai és biogeokémiai szempontból rekonstruálták a fosszilizációs folyamatokat és a fosszilizálódott biomolekulák átalakulásait az üledékes kőzetekben és éghető ásványokban; tanulmányozták a kőolajok molekuláris összetételét gáz-folyadék-kromatográfiás módszerrel, "CVET"-kromatográf alkalmazásával. Először mutatták ki és vizsgálták meg, milyen törvényszerűségek irányítják a biovegyületek viselkedését a fosszilizáció során és az ülepedési folyamatban, a különböző éghető ásványok, elsősorban a kőolaj kialakulásában és evolúciójában. A molekuláris biogeokémiára vonatkozó főbb téziseket beépítették a Moszkvai Állami Egyetem geológiai karának tananyagába.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: éghető ásványok származástana, kőzettan, geokémia, bioszféra-kutatás.

Összefoglalva: egységes metodikai alapokra helyezték a sztratoszféra biovegyületei történetének megismerését; új módszert dolgoztak ki a kőzetek szervesanyag-tartalmának értékelésére.

Illusztráció 79, tábl. 100, forrásmunka 468.

SSZ=860737213

TIP=4

CCC 04850015817

Cim: A bioszférában jelen levő nitrogén- és szénvegyületek kinetikájának szerkezeti-funkcionális elemzése

Szerző: Novicsihin, J.P.

1985

153 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a bioszféra globális biogeokémiai nitrogén- és szén ciklusai.

A kutatás célja: a globális biogeokémiai nitrogén- és szén ciklusok modell-vizsgálata az antropogén hatásokkal összefüggő kölcsönhatásuk figyelembe vételével.

Kutatási módszerek: a nitrogén- és szén ciklusok matematikai modellezése, differenciális egyenletrendszerek vizsgálata, modellekkel végzett számítási kísérletek.

Először értékelték a nitrogén ciklus hatását a szén ciklus dinamikájára. Tanulmányozták e ciklusok önszabályozó képességét, antropogén hatásviszonyok között. Prógnózist készítettek az atmoszféra széndioxid-tartalmáról.

A kutatás eredményei felhasználhatók a környezeti monitoring, a hosszútávú tervezés területén.

Illusztráció 27, tábl. 9, forrásmunka 125.

SSZ=860738299

TIP=4

CCC 04850014328

Cím: A Kaukázus szeizmikus jelenségeinek statisztikai elemzése

Szerző: Abhazavam, A.L.

1985

195 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A disszertáció szerzője behatóan tanulmányozta a kaukázusi régió földrengéseinek sorrendiségét.

A kutatás célja az volt, hogy részletesen megvizsgálja a kaukázusi szeizmikus jelenségek természetét és felépítse a szeizmikus folyamat sztochasztikus modelljét.

Munkájában felhasználta a matematikai statisztika és a véletlen folyamatok elméletének módszereit, a földrengések koordinátáira, időpontjára és erősségére vonatkozó adatok katalógusát.

A nagykapacitású számítógének segítségével behatóan megvizsgálta a kaukázusi szeizmicitás megnyilvánulásait. Új képet ad a kaukázusi rengési hajlamosság térbeni és időbeni összefüggéseiről e jelenségek hosszútávú prognosztizálása szempontjából. A számítógépes programok alkalmazása lehetővé teszi az alapinformációk feldolgozásának automatizálását és a régió szeizmikus helyzetének operatív ellenőrzését. Az idősorok elemzésére kidolgozott komplex programot felhasználja a Grúz SZSZK TA Geológiai Kutatóintézete, valamint a Regionális Földrengés-előrejelzési Központ.

A kutatási eredmények hasznosíthatók a geofizika és a földrengéskutatás területén. A számítógépes programok többsége felhasználható a szeizmikus szituáció prognosztikus értékelésére szolgáló egyéb más módszerek kidolgozásához is.

Illusztráció 48, tábl. 3, forrásmunka 125.

SSZ=860739663

TIP=4

CCC 04850017630

Cím: Az antropogén tényező szerepe a tengerparti övezetek fejlesztésében

Szerző: Artyuhin, J.V.

1985

210 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: az Azovi- és a Fekete-tenger partmenti övezete.

A kutatás célja: az antropogén tényező szerepének meghatározása a tengerek partmenti zónáinak fejlesztésében, a gazdasági tevékenységből eredő károsodások felmérése és a partvidék terhelésének csökkentése céljából.

A kutatás során a tengeri geomorfológiai és biológiai vizsgálatok szokványos módszereit alkalmazták. Elsőként tettek kísérletet az antropogén eredetű partkárosodás problémájával kapcsolatos adatok földrajzi összegzésére. Először készítettek összehasonlítást a különböző partszerkezetekről, új módszert javasoltak a partzónák típusainak meghatározására. Megvizsgálták a technogén alakzatok viszonyulását a szélességi övezetbeosztáshoz. Kidolgozták a partkárosodások kimutatásának elveit és a technogén terhelés csökkentésének módjait, valamint a tengerparti zónák monitoring-rendszerének elméleti alapjait. A kutatási eredmények alkalmazása révén több mint 1 millió tonna értékes karbonátos nyersanyagot termeltek ki az Azovi-tenger partzónájának károsodása nélkül.

A kutatási eredmények felhasználhatók a tengerparti természetvédelem és a partvédő létesítmények tervezése területén.

Illusztráció 42, tábl. 3, forrásmunka 221.

Készült az MTA Földrajztudományi Kutató Intézet házi
sokszorosítóján /xerox eljárással/. Példányszám 60. A
kiadásért felel: Dr.Pécsi Márton int.ig.

